NYÅRSAFTON.

ORIGINAL

af

U—a.

WIBORG,
J. CEDERWALLER et SON, 1848.

A. F. Cederwallers förlag.

I.

Främlingen.

En mörk och regnig afton i medlet af November 183 . . stannade en reskärra vid trappan till ett af de förnämsta stenhusen i staden * * * Med skjutsbondens biträde steg ett fruntimmer ned ur det obeqväma åkdonet, och båda, karlen bärande en liten kappsäck och den af regnet genomblötta paraplyn, inträdde i nedra förstugan. Med ängslig förlägenhet såg fruntimret sig der omkring; oviss hvarthän hon skulle vända sig för att råka någon som visade henne till rätta, samt mottaga hennes saker, i synnerhet som hennes följeslagare yttrade stor

farhåga för sin utanföre stående häst och kärra.

En klart strålande lampa upplyste den breda med utländska mattor belagde trappan som förde till öfra våningen; men uppföre den vågade hon sig icke. Här omkring henne syntes alla dörrar tillåsta, utom en, der hon inifrån hörde högljudda karlröster. Slutligen blef hon dock varse en annan, nära trappan, der nyckeln satt i låset. Vid hennes rädda knackning utkom en sömnig betjent som jakande besvarade hennes fråga: om öfverstlöjtnant Wermell bodde i detta hus, och oförskämt glodde henne i ansigte i det han tillade: "Hon lär vara den symamsellu som de väntat hit från E—, kan jag tro — —"

Hon svarade med ett: "jag kommer från E—," framtog sedan penningar och liqviderade skjutskarlen, som hon vänligt affärdade. Sedan följde hon betjenten, som bar hennes saker, uppföre trappan och genom en sidodörr, som förde

till en lång koridor, upplyst af en i taket hängande lanterna. Hennes ledsagare lade ifrån sig sakerna i en fönsternisch och ärnade öppna en dörr på andra sidan, då vår resande, besvärad af sin våta kappa, bad honom hjelpa sig af med den samt hänga upp den på en nära stående klädhängare; derpå tog hon af sig bahytten och skakade regnet af den. Under tiden trädde en ung man i svart drägt, med sorgflor kring hatten, ut från ett nära beläget rum, han stannade, synbart öfverrakad vid åsynen af den täcka varelse, som i detta ögonblick befriat sig från den vanställande reshabiten och som nu först varseblef honom. Äfven betjenten såg förvånad ut. Karlen hade säkert tänkt sig ett äldre anlete under denna drägt, men såg nu framför sig en utmärkt vacker flicka om högst 18 år.

Rodnande besvarade hon den okändes lätta men uttrycksfulla helsning, och påsatte hastigt bahytten, i det hon såg

på betjenten med en orolig blick, som tycktes fråga: hvarthän för ni mig.

Uppfattande denna blick, tillsade den unge mannen betjenten, att föra in damen genom salongen. "Det vågar jag visst icke," svarade denne, "herrskapet har fremman i afton, och mamsellu här kommer, efter hvad jag hört, hit bara på söm."

Likasom gäckad i någon förmodan, aflägsnade sig den andre.

Hon infördes nu i ett slags domestikrum, der en jungfru satt och sydde. Karlen gick sedan för att anmäla hennes ankomst hos "hennes nåd."

En stund förflöt under oangenäm väntan; då inträdde tvenne andra qvinspersoner: den ena, redan öfver medelåldern, var utstyrd med löslockar och negligén ombunden med en svart silkesduk; ett köks förkläde samt en stor nyckelknippa vid sidan antydde genast hushållerskan; den andra var en ung kammarpiga af näbbigt utseende. Båda skärskå-

dade vår resande från hufvud till fot och slutligen anmärkte den unga:

— Hon har länge låtit herrskapet vänta på sig; vi andra ha varit här allt sedan allhelgon.

Synbarligen sårad af denna näsvisa anmärkning, svarade likväl den tilltalade saktmodigt:

— Det måste vara ett missförstånd, jungfru lilla. Jag är ingaluuda städslad till någon tjenst här i huset, utan kommer på en vänlig bjudning af hennes herrskap. Väl var det min afsigt att komma förr, men händelsen fördröjde min hitresa.

Sömmerskan mumlade något om att "den kommer tids nog, som skall hänga," och efter några sinsemellan vexlade blickar, yttrade frun leende:

— Ja så, mamsell stöder sig på att hon på långt håll är slägt med "hennes nåd."

— Jag är fru Wermells brordotter. Men hvarföre benämnes hon "hennes nåd?" Wermellska namnet är icke af adel.

— Det vet jag också alltför väl, min lilla mamsell! svarade hushållerskan, — men då vår husbonde från kapten med ens blef öfverstlöjtnant, jäste högmodet upp, och frun kallade husfolket tillsammans och tillsade oss att hädanefter säga "hennes nåd," för korthetens skull, bevars! För oss var det just sak samma, men de förnäma och till och med deras egna bekanta skratta i mjugg deråt. För att ej skämma en god sak, kalla vi också döttrarna för fröknar, och det upptages ganska nådigt. Men herre Gud, så jag pratar! Jag glömmer alldeles att jag talar med hennes nåds brordotter och torde få . . . .

— Var icke rädd, genom mig skall frun icke få någon ledsamhet.

— Så mycket bättre, min lilla mamsell! Folk som löpa med sqvaller hatar jag som synden. — Man kan väl icke alltid väga sina ord på gullvigt heller, utan då och då säger man sin hjertans mening.

Hvem vet huru många ovägda ord ännu kunnat undfalla husrådinnan, om

icke betjenten kommit för att efter hennes nåds befallning föra den frammande mamsellu i det rum der téet serverades.

Med en tyst bönesuck om tålamod i sina nya okända förhållanden, gick den unga flickan att möta en nära slägtinge, som ännu var henne alldeles obekant.

Vi måste med några ord, gå berättelsen i förväg.

Fru Wermell hade efter sina föräldrars död som flicka varit några år i brodrens hus, de första åren af hans gifte; men, såsom svägerskor i allmänhet, hade hon och den unga frun ej sympatiserat. Hon skiljde sig derföre och var en tid hos en aflägsen slägtinge i S:t Petersburg, der hon lärde känna Wermell, som då endast var fänrik vid ett infanteri-regemente. De gifte sig och lefde knappt i många år af hans löjtnants lön, tills han slutligen erhöll transport till Finland, och inträdde vid ett rang-regemente, samt steg inom kort till den post han nu innehade.

Nu lefde familjen på hvad man i allmänt tal kallar "stor fot," och fru Wermell hade, sedan sin återkomst till fäderneslandet, alldeles icke tagit någon vidare notis om sina anhöriga. Genom tidningarne kände hon att brodren var död och hans egendom upplåten åt kreditorerne. Anledning nog för visst folk att ej påminna sig fattige slägtingar, eller barndomsvänner.

För en tid sedan hade hon träffat tillsammans med några damer af en ansedd familj, — hemma från hennes födelseort, der hennes bror varit etablerad, — hvilka kände och syntes mycket intressera sig för den aflidnes fru och döttrar. De hade under sin hitresa besökt dessa aktningsvärda personer i E—, dit desamme flyttat, för att genom handarbeten söka sin utkomst. Den äldste af döttrarne, som haft den olyckan att förlora hörseln efter en svår sjukdom, bidrog mest till husets bergning genom sin skicklighet i klädssöm; den medlersta var borta som

guvernant uppåt landet, och de kunde ej nog loforda den yngsta, så väl för hennes älskvärda personlighet, som hennes fallenhet och lidsamma hand i alla då brukliga grønlåtsarbeten. De beklagade blott, att hon i en liten stad, sådan som E—, ej kunde draga någon fördel af sina många talanger.

Fru Wermells fåfänga smickrades af dessa loford. Skulle ej motsatsen varit tillräckligt känd, hade hon kanhända gjort sig en förtjenst af deras förvärfvade kunskaper; nu gick ej detta an. Hennes yngre dotter, Minette, som var närvarande, hviskade modren något i örat, och nu fick den goda frun ett "rapptus" af slägtkärlek, vände sig till sin man med den frågan: om han tillät henne skrifva efter den yngsta flickan, Ida, på det att hon i deras hus skulle ernå den bildning för sällskapslifvet, som modrens små omständigheter och sjelfva ortens inskränkthet ej kunde meddela henne.

De resande drogo väl litet på mun åt fruns ensidiga tanke om E— och dess innevånare; men ansågo dock förslaget fördelaktigt. På sin återresa besökte de åter fru Hedrén, som efter något betänkande mottog anbudet. — Ehuru lycklig Ida fann sig i hemmet, var hon dock icke obenägen att se sig litet omkring i verlden, och väntade sig en ganska trefflig vinter hos sina nästan jemnåriga kusiner.

Då Ida inträdde genom yttre dörren till det rum, der en annan betjent aftorkade de redan begagnade thekopparna, utkom fru Wermell från den, som förde till sällskapsrummen.

Den bild, Idas fantasi gjort sig om tanten, efter modrens beskrifning om dennas utseende som flicka, blef genast tillintetgjord. I stället att finna henne som mager och mörklagd, såg hon henne nu vara en masiv matrona med ett blekgult, pussigt ansigte, utan annat uttryck i de platta dragen, än ett missnöje, eller rättare sagt: tillgjord förnämhet.

Hennes gång var tung, och rörelserna stela. En slags afekterad vårdslöshet låg i hennes sätt att kläda sig; en otillbunden blusrock af mouslin de lain sväfvade omkring den nog fylliga figuren; rosabanden i en elegant spetsmössa passade hvarken till hennes år, ännu mindre till hennes utseende.

Idas hjertliga men vördnadsfulla helsning besvarade hon med en kall kyss på kinden; tonen, hvarmed hon bjöd henne vara välkommen, var intet sägande; och utan att inlåta sig i något samtal, befalte hon betjenten servera thé åt mamselln. Sedan skulle den, som ännu stod vid dörren och afvaktade hennes befallning, föra mamselln i fröknarnes arbetsrum, dit en säng skulle ställas för hennes räkning. Efter dessa anordningar vände hon sig åter till Ida, sägande, att hon nu vore hindrad, men att de skulle återse hvarandra följande dagen vid frukostbordet.

Med det redan kallnade théet nedsväljde Ida de tårar som ovillkorligt ville

frambryta — ty huru litet hade hon, vand vid okonstlad hjertlighet och välvilja, någonsin kunnat ana eller tänka sig ett sådant mottagande — hon följde sedan med till det anvisade rummet, som låg innanföre det, hvari hon först blifvit införd.

Lemnad här åt sig sjelf, såg hon sig omkring. Med allt skäl kunde detta kallas ett arbetsrum: ty ett halft dussin sybågor med halffärdiga, eller endast påbegynta arbeten i tappetseri och broderi, äfvensom mönster, stramaljer af diverse färger, samt högar af sammantrassladt zefir-garn intogo bord, stolar, m. m. Detta, äfvensom några perl- och knytningsarbeten, visade att julen var i antågande. Men för att till dess hinna få allt detta färdigt, fordrades ett dussin snälla händer. Van vid sysselsättning och ordning, företog sig Ida att reda ut och i ordninglägga det trassliga garnet, samt ge det öfriga ett trefligare utseende, medan hon allt emellanåt lyssnade, om icke nå-

gondera af hennes kusiner skulle infinna sig; men derpå väntade hon förgäfves. Slutteligen kom en piga med hennes qvälsvard, bestående af kall mat, bäddade hennes säng, visade henne att man med en regel kunde stänga dörren innanföre, och aflägsnade sig.

Nu frambröt de länge återhållna tårarne. Ack! suckade hon, hvarföre kom jag hit, hvarföre lemnade jag mitt älskade och trefliga hem för att se mig behandlad med köld och likgiltighet. Att mina kusiner, för min skull, antingen skulle lemna sina gäster, eller införa mig bland desse, såsom jag kom från en besvärlig resa, derpå undrar jag icke numera, ty allt omkring mig intygar att våra förhållanden äro så olika; men ägna mig några ögonblick till en vänlig helsning, eller skicka mig några hjertliga ord, som en ursäkt, om detta icke låtit sig göra, det hade väl ändå icke varit för mycket. Men — måhända jag likväl gör dem orätt; kanske har ingen låtit dem veta

min ankomst. Morgondagen skall åter försona hvad min egen otålighet och ringa vana vid "stora verlden" genast anság för ogästvänlighet.

Under dessa och dylika tankar somnade Ida sent omsider, och vaknade i detsamma en väggklocka i rummet utanföre slog sju. Af farhåga att hafva försofvit sig, steg hon upp och klädde sig, oaktadt det var mörkt i rummet, med den tanken: att om hennes kusiner ville öfverraska henne, de då ej skulle finna henne oklädd; sakta drog hon ifrån regeln, och tog sitt ljus för att tända det i yttre rummet, men äfven der var mörkt.

Jag måste misstagit mig om klockslagen, tänkte hon, och ämnade vända om, men då blef hon varse eldsken genom glasrutan på en dörr som förde till köket. Der möttes hon af hushållerskan, som storligen förundrade sig öfver att mamsell redan var uppstigen och färdig klädd, hon, som nu riktigt bordt hvila ut efter sin resa. "Här i huset stiger in-

gen af herrskapet upp förrn mellan åtta och nie, ty sällan går någon i säng före midnatten; men oaktadt jag får vara den aldra sista, måste jag dock vara den första som stiger upp. Då jag omöjligt kan vänta på deras kaffe, består jag mig vanligtvis mitt morgonkaffe sjelf, och om mamsell är van att stiga tidigt upp, så kan hon alltid dricka en kopp med mig. För det närvarande skall häradshöfdingen alltid ha kaffe till sig på slaget sju — och "aldrig så mager stek att ej något dryper af," säger ordspråket — gå nu in tillbaka, min lilla mamsell; så snart jag skickat in häradshöfdingens "mandarin," hemtar jag panna och tillbehör, och vi dricka då tillsammans."

Det dröjde också länge förrän hon kom; medan de drucko, slog gumman upp sin språklåda:

— Så ondt det gjorde mig att mamsell måste tillbringa hela långa qvälln här allena, var jag "okapabel" att komma ifrån för att prata bort en stund.

Det sved mig in i själen att se henne mottagas som en vild främmande af sin närmaste slägtinge, ehuru det allt förut anade mig huru det skulle gå. Hon är god och oerfaren, och tänker derföre väl om alla menniskor; men vår fru är — skam till sägandes — en riktig kalkonhöna af lutter förnämhet; rangen af öfverstlöjtnanska har förvridit hennes svaga hufvud. Skulle någon tro det? hon söker öfvertala sin man att skaffa sig adelskap; men det lär icke vara så lätt det, och kostar, efter hvad jag förmodar, vackra pengar, och dessa gå åt, när de finnas, som smör för solsken.

— Men hennes döttrar?

— Äplet faller sällan långt ifrån trädet, och det sannas äfven här, ty den äldsta är "justement" modrens afbild. Stolt och inbilsk, tror hon sig förmodligen bli en grefvinna med tiden. Den yngre systern är bättre, men en yrhätta, som gerna gör "spetakel" af alla menniskor; qvick är hon som en girs, men

har intet tålamod med någonting "regelt." Det är hon som begynt med alla dessa arbeten, som mamsell säkert får tråka med, ty genom henne blifva de i all evighet icke färdiga.

— Är den af frun omnämnda häradshöfdingen son i huset?

— Nej bevars! han är brorson till öfverstlöjtnanten, som visst icke vore emot att få honom till måg, ty den unga herrn har sin goda utkomst, och är utomdess en ganska hygglig ungdom, som . . . .

Frun blef nu utkallad och Ida lemnad allena att eftersinna hvad hon hört, tills klockan nära tio, då betjenten kom för att föra henne till frukosten.

I stället att visa henne den ginaste vägen genom köket till matsalen, hade han tillsägelse att ledsaga henne genom koridoren, tamburen och salongen. Sannolikt ville man imponera på den fattiga slägtingen, genom de många, för henne fremmande lyxartiklarna.

Vid en pelarvägg i salongen satt en ung dam i en elegant morgonklädsel; hon spelade vårdslöst med ena handen, under det att hon talade vid en bredvid stående ung man, som tankspridd bläddrade genom ett häfte med noter. Ida igenkände i honom densamma hon mötte i koridoren aftonen förut. Han bugade sig artigt, och en glad öfverraskning målade sig i hans blick, under det att damen endast höjde sig ett par tum från stolen och med handen visade på en dörr till venster om kaminen.

Ida följde anvisningen och tänkte: den der är säkert häradshöfdingen, men hon var säkert någon fremmande person här i huset.

I rummet, der frukosten väntade, befunno sig trenne personer; vid ett fönster satt öfverstlöjtnanten insvept i en mångbrokig schlafrock, rökande en cigarr och läsande i ett tidningsblad; vid det andra stod en ung flicka med ett gladt och lifligt ansigte, som kunnat kal-

las vackert, om hon ej varit så fräknig och hennes blonda lockar icke skiftat för mycket i rödt. "Hennes nåd" satt i en mahogny, med tappiseri beklädd gungstol, och karesserade en hvit spitshund, som häftigt skällande rusade ned emot Ida. Öfverstlöjtnanten lade från sig tidningen och cigarren, likväl utan att stiga upp eller lyfta på rökmössan räckte han handen mot den unga flickan och drog henne till sig, fixerade henne, sägande: "Var icke rädd för hunden, mitt vackra barn, den är på långt när icke så farlig som den skäller till" — och nu tryckte han en ljudelig kyss på hennes rosiga kind, hvars fina hud erhöll ett synbart märke efter hans yfviga, sträfva, rödaktiga mustacher. Men denna helsning syntes mera vara ägnad den vackra flickan, än hans hustrus nära anförvandt.

Den unga damen hade emellertid tystat hunden, och fattade nu Idas hand, sägande: "Välkommen till oss, kära Ida,

så heter du ju, vill jag minnas? och som ingen vill presentera mig, så vill jag göra det sjelf. Jag är den yngre dottern här i huset och heter i skriftspråk Natalia, i dagligt tal Natinka."

Hjertligt besvarade Ida hennes handtryckning. Glädjen öfver detta förhoppningsväckande bemötande varade dock icke länge; ty under denna lilla scen hade tanten varsamt stigit ned från gungstolen, helsande henne med en nådig nick, likväl utan att taga henne i handen. Sedan begynte hon fråga efter såväl hennes, som systrarnes ålder; huru längesedan det var som fadren dog; hvad hennes mor nu lefde af, och mera dylikt.

Ehuru obehagligt och föga passande detta inqvisitoriska förhör äfven förekom Ida, svarade hon likväl uppriktigt och okonstladt på alla tantens frågor: sade, att hennes goda mor lefde endast af sitt eget, och i synnerhet af hennes äldsta systers arbete.

— Men dervid lär det säkert icke vankas många feta stekar! invände fru Wermell ironiskt, — och sådant lär minsann kosta på. Se icke så förvånad ut, barn. Du känner kanske icke huru mycket din mors slöseri och misshushållning bidrog till din faders ruin.

— Förlåt, om jag frågar hvaruti detta bestod, afbröt henne Ida, dristig vorden genom att höra sina föräldrar, i synnerhet sin goda älskade moder förtalas. — Så långt mitt barnaminne sträcker sig, påminner jag mig ej något öfverflödigt lefnadssätt, hvarken i kläder, möbler eller kalaser.

— Deruti har du på sätt och vis rätt, — men i hvardagslag lefdes der alltför kostsamt, för att vara ett borgarhus. Din mor hade från barndomen varit vand vid ett läckert och godt bord; utan att besinna att sådant förstört hennes egna föräldrars tillgångar, och att hon ingenting förde med sig i min brors hus, införde hon der samma lefnadssätt. Den

unga frun satte en heder uti att laga det som var smakligt och godt, kantänka! Bodbetjeningen, till och med tjenstefolket, åto samma slags mat som herrskapet sjelfva.

— Då hade ju mamma också goda dagar, den tiden mamma var i deras hus, inföll Natinka. — Mamma är ju ingen kostföraktare heller.

Wermell, som då och då gifvit sin fru en missnöjd blick, den hon likväl icke syntes blifvit varse, steg nu upp, tog henne under armen och närmade sig frukostbordet, samt afbröt derigenom det ledsamma samtalet, och Ida — hon vände sig bort, för att borttorka den tår som denna plågsamma stund frampressat. Då såg hon den, hon med rätta ansåg för häradshöfdingen, stående bakom sig, och att han varit ett vittne till föregående samtal. Blodet strömmade upp i hennes kinder; men hans öga hvilade på henne med sådant deltagande, att hon småningom lugnades och deltog, åtminstone ef-

ter utseendet, i frukosten, sedan Wermell presenterat den äldre dottren, som gjorde en ganska knapphändig helsning. Det var samma dam hon nyss sett i salongen.

Fjorton dagar derefter skref Ida till sin äldste syster följande:

"Hvarföre kom jag hit? Hvarföre lemnade jag ett älskadt hem, för att här framsucka ett tråkigt lif bland fremmande, likgiltiga personer; fremmande för mig både i tänkesätt och vanor — intet drag af ett varmare deltagande för fremlingen, en enda undantagen . . . dock, derom en annan gång. . . .

Mitt första omdöme var icke så förhastadt och orättvist, som du och mamma tyckes tro. Efter onkels första, mera hjertliga mottagning, synes han knappt blifva mig varse; utomdess ser jag honom ganska sällan, endast någongång vid frukosttimmen, den enda tid på dagen då din Ida får den äran att vara en

ringa medlem af familjen; ty i anseende till de allt kortare dagarna, och på det jag icke skall försumma mig, föres middagen in till mig, och om aftnarne äro de merändels borta, eller är der främmande, och ingen har yttrat en önskan att se mig vara med. Jag sitter då nästan som en fånge på mitt rum, öfverhopad med arbete.

Den lilla tid jag dagligen sammanträffar med tant, plågar hon mig med sina enformiga frågor öfver de minsta omständigheter i hemmet. Detta sker ingalunda af deltagande, utan endast för att visa sin egen öfverlägsenhet. Dessa dagligen upprepade frågor besvaras också alltid af mig med samma svar. Månne hon icke tröttnar till slut!

Ingen sympati råder mellan hennes döttrar; de äro lika olika till lynne som utseende. Aurora är lång och smal, men icke väl växt, något mörklagd, med sammanvuxna ögonbryn. Läste vi icke en gång att detta var tecken till ett des-

potiskt, egoistiskt sinnelag? åtminstone synes det inträffa här. Merändels kommer hon en gång om dagen, sällan två, för att se, dömma och korrigera de arbeten Natinka och jag ha under händer. Sjelf sysselsätter hon sig endast med romanläsning och musik; jag tror hon äfven gör anspråk på att vara vitter, åtminstone inbillar hon sig vara en kompetent domare öfver vitterhet och poesi. Hon är väl icke ovänlig emot mig, men i hennes väsende ligger en kyla, som hindrar all förtrolighet.

Men huru ge dig en skildring af Natinka? denna lifliga, ombytliga varelse, som ej i tvenne minuter kan tänka på något allvarligt. Hon fattar allting lätt, och begynner allt, utan att fullborda något. Lättrörd, har hon känsla för en olycklig like; men i nästa ögonblick kan hon vara i stånd att skratta åt den, ty hennes nyckfulla fantasi finner alltid något att förlöjliga. Det värsta är, att tant tror henne vara ett geni, och hon

är sjelf icke sällan af samma tanke. Det är hon som begynt alla dessa arbeten, och hvarje dag faller hon på en ny idée. Vill du ha en förteckning på de arbeten jag måste förfärdiga, så se här: tvenne soffdynor åt tant; en nattsäck för onkel; en eldskärm för salongen och en skjutväska åt kusin Ferdinand, häradshöfdingen; alla dessa äro på långt när icke halffärdige ännu. Utom allt detta vore ännu mycket annat; men man börjar inse omöjligheten att få det färdigt. Likväl började Natinka i går en börs, sydd med perlor på spetstyg, den hon ärnade häradshöfdingen, men i dag var hon mätt på saken. Inom mig har jag likväl beslutat, att om också något annat måste lemnas, så skall denna börs bli färdig, skulle jag och försaka hvilan en hel natt: ty vet du, han är den enda person, hvars närvaro stundom gör lifvet drägligt här i huset. Jag träffar honom visst icke oftare än vid frukosten, och då tilltalar han mig aldrig, men

alltid ger han konversationen en sådan vändning, att den har och ger mig intresse; derigenom försvinner många obehag, som tants odrägliga frågor och anmärkningar eljest förorsaka mig.

Efter jag har tid och papper, vill jag meddela dig en liten scen under frukosttimman i förgår, medan vi väntade på tant.

Då jag inträdde in i rummet, sutto flickorna och läste i hvar sin roman; jag närmade mig Natinka. "Har du läst Cousinerna?" frågade hon och visade mig titeln.

Nej, svarade jag, men jag läste i en uppsats på någon tidning, straxt efter sedan boken kommit ut, att den ej skall vara någon nyttig lektyr för unga flickor.

Natinka storskrattade, och Aurora sade, i det hon medlidsamt leende skakade hufvudet: "Du är likväl bra enfaldig och småstadsaktig, kära Ida! Begriper du icke att den uppsatsen enkom var skrifven för att göra boken desto begärligare.

Åtminstone gjorde just densamma uppsatsen oss nyfikne att läsa denna bok."

Jag teg som ett godt barn. Natinka ropade på häradshöfdingen från andra sidan rummet, der han stått en stund och betraktat ett par guldfiskar, utan att synas ge det minsta akt uppå oss.

"Har kusin Ferdinand läst Cousinerna?" frågade hon skrattande.

"Jag studerar dem som bäst," svarade han, nästan allvarligt.

"Det der låter ju otroligt," anmärkte Aurora. "Kusin är ju en roman föraktare!"

"Hvem har behagat säga så?" frågade han. "Det är jag visst icke; tvertom gillar jag mycket teckningar från hvardagslifvet i dess mångfaldiga skiftningar, endast de medföra något förädlande för själen och hjertat, eller sannt målade karaktärer; men att unga damer, antingen de läsa för sitt nöje, eller det som bättre vore, för att odla sina begrepp och samla någon menniskokänne-

dom, kunna uthärda samt till och med föredraga en Victor Hugos och Balzacs skapelser, det begriper jag icke! Ni torde erinra eder, att det var mina anmärkningar mot dessa författare, som ådrog mig beskyllningen att vara roman föraktare. I min tanke medför denna lektyr endast en nytta."

"Och hvilken då, om jag får fråga?"

"Den, att de unga damer som älska denna slags lektyr, aldrig böra lida af svaga nerfver, emedan vanan vid skildringar af skräckscener, sådane som dessa författares, måste härda dem."

Alla skrattade, kallade honom en ulspegel, en satirikus, och . . . .

Men hvartill tjenar denna berättelse? frågar min äldsta syster. Jo, goda Anna, jag önskade att du sett den blick, hvarmed han sade: "Jag studerar Cousinerna;" den uttryckte tydligare än ord: jag genomskådar er alla tre. Och — anse mig icke för fåfäng, bästa syster! — jag tror att

detta iakttagande var till din Idas fördel."

En dag sednare.

"En händelse har stört den vanliga enformigheten; den i mitt förra bref omnämnda hushållerskan, fru Lundström, inträdde så glad och nyter till mig i morse med mitt kaffe, och medförde en liten biljett till mig från en äldrig fru, som bebor några rum i husets tredje våning. Jag har några gånger mött henne i trapporna, och då har hon alltid helsat mig så vänligt, och sett på mig med en så moderlig blick, att jag funnit mig helt intagen af hennes person. På min efterfrågan sade man att hon var enka efter en Assessor.

Hon skref nu till mig följande ord:

"Om den unga mamsell icke anser den tid förlorad, som hon ägnar ålderdomen, och det förnekar hennes hela väsende, så tar hon, med det första, arbete med sig en afton och besöker en gammal baru-

lös gumma, som vänskapsfullt tecknar sig Helena Sylvan."

Mamma varnade mig, att ej göra någon enskilt bekantskap; men jag tror med tillförsigt, att hon skall gilla denna, och jag anser mig ganska hedrad af denna bjudning. Du, som känner min stora förkärlek för den ålderdom, som byser godhet och medkänsla för ungdomens små fröjder och sorger, inser lätt att jag i hennes umgänge mindre skall sakna min goda mamma."

II.

Den unga juristen och grannfrun.

Naturen och lyckan voro de välgörande fèer som omgåfvo Ferdinands vagga, de skänkte honom en förnuftig och likväl öm och kärleksrik moder. Tidigt faderlös, blef han således icke en af dessa bortklemade moderspiltar, hvaraf verlden ty värr öfverflödar. Hans mor hade i tidigare åren af sin lefnad genomgått en kurs i olyckan, genom att flere år nödgas vara i ett hus med flärdfulla döttrar och en son som blef familjens plågoris; men med lidandet följer alltid något godt: hon lärde sig tänka såväl öfver sig sjelf, som andra, och, fullt medveten af sina pligter, blef hon en duglig maka och moder.

Så innerligt hon älskade sin son, sitt enda barn, ansåg hon honom likväl alltid som ett lån, för hvilket hon skulle svara på den stora räkenskapsdagen. Följden af den omsorg hon egnade hans barndom och andeliga uppfostran i hemmet, var den, att hon vid sin bortgång lemnade honom som en kraftfull ung man både till kropp och själ, med gagnande kunskaper och fast beslut, att med stadiga, aldrig vacklande grundsatser, fortgå på den bana han valt för sin verksamhet, för att blifva en nyttig medlem i det stora samhället.

Efter modrens död tog han sig ett halft års tjenstledighet, för att ordna sina affärer samt besöka några orter af sitt fosterland, och det är vid denna tidpunkt vi göra hans bekantskap, ty vid återresan genom *** uppfyllde han ett gifvet löfte och dröjde en liten tid hos sina förut nästan obekanta slägtingar. Föräldrarne gjorde allt sitt till, för att

fängsla den unga mannen; men deras bemödande att qvarhålla en sådan, med sann individualitet begåfvad person, i ett lif, fullt af flärd, egoism och inre tomhet, skulle likväl ej lyckats, såframt ej några för dem osynliga trådar hållit den unge mannen fången, som förut varit fri från hvarje ömmare förbindelse.

Första åsynen af Ida hade gjort intryck på hans känsla; likväl ville han sjelf tillskrifva detta, som en följd af det oförmodade i detta möte. Men sedan han såg det tvungna förhållandet hvari den unga intagande flickan stod till sina högdragne, småsinnade anförvandter, som endast begagnade hennes skicklighet till sin nytta, erinrades han lifligt om sin bortgångna moder, som äfven fått genomtråka sin gladaste ålder i ett förnämt hus, omgifven af fåfänga menniskor, vida under henne i sann bildning. Ju mera han, obemärkt af alla, iakttog hennes uppförande, så fritt från all förställning, desto mera fann han att

hon motsvarade det ideal han gjort sig om en följeslagerska genom lifvet, och allvarligt beslöt han att här tillvinna sig ett hjerta, som odeladt skulle tillhöra honom; — men huru inleda någon närmare bekantskap, utan att utsätta henne för tjenstefolkets prat, och slägtingarnes elakhet och bittra anmärkningar? . . . Dock, han var ju Lyckans skötebarn, och denna gynnade honom förr än han förmodade.

Äfven han hade, under sitt vistande hos öfverstlöjtnantens, någongång mött den af oss flygtigt omnämnda gamla assessorskan, och antingen detta möte skedde i trapporna eller på gården, hade han alltid, af medfödd artighet och aktning för ålderdomen, hälsat på den gamla vänliga frun, och derigenom intagit henne till sin fördel. Hon underlät också icke att underrätta sig om honom, och en dag då Ferdinand, vid en inträffande halka, bjöd henne handen, för att hjelpa henne vid ett elakt ställe utanför trappan,

bad hon att få tala några ord vid honom, om hans tid medgaf det.

Hon sade sig hafva hört honom benämnas häradshöfding, samt slutat deraf att han vore jurist; och som hon hade en liten affär, hvaröfver hon önskade förfråga sig hos någon som förstod saken, bad hon honom bevisa sig den godheten, att vid tillfälle göra henne ett besök; de vore ju så nära grannar.

— Jag är resande, och här på en ganska obestämd tid, min goda fru assessorska, svarade han, — och kan således ej åtaga mig någon sak. Men när som helst är jag villig att meddela de råd, som stå i min förmåga.

— Det är också hvad jag önskar. Vill derför häradshöfdingen vara så god och dricka kaffe hos mig på eftermiddagen, så få vi vidare talas vid om saken.

Med beställsam hand ordnade fru Sylvan kaffebordet framför den lilla gam-

malmodiga men beqväma soffan, hvilken, likasom stolarna, hade öfverdrag af stor fasonerad triumfant. De fina, genomskinlige thékopparna af sachsiskt porselin, togos ned från det med förgyllningar och många zirater utsirade glasskåpet, der silfver pjeser, antika glas och andra kuriosa — alltsammans ett arf efter hennes svärmoder, och på hvilket denna fru satte ett stort värde, såsom minnen från föräldrahuset — voro på det prydligaste ordnade. Sedan satte gumman sig vid sitt stickarbete, för att afvakta häradshöfdingens ankomst.

Ferdinand lät icke länge vänta på sig. Sedan han gifvit kaffet ett välförtjent loford, och beundrat de vackra kopparna, kom han småningom till ändamålet för sitt besök.

Vemodigt leende sade då den åldriga frun:

— Vet häradshöfdingen, jag har riktigt sökt bereda mig på, att framställa min sak på ett kort, men tillika tydligt

sätt, emedan jag nog vet att de unga, och i synnerhet de unga herrarna, icke älska vidlöftiga berättelser — men, det är just ingen lätt sak för oss gamla, att . . . .

— Oroa er alldeles icke deröfver, bästa fru assessorska! inföll Ferdinand, — jag har godt om tid, och vore er berättelse aldrig så lång, skall jag med nöje låna ett uppmärksamt öra.

— Jag tackar för er godhet, och vill begynna från den tid jag ännu var ung, men vill göra det så knapphändigt som möjligt. — Min far var en i sitt stånd aktad guldsmed här i staden, och jag hans enda barn. Tidigt förlorade jag min moder, och förestod redan vid 18 år min fars hushåll. Då lärde jag känna Sylvan, som var postskrifvare. Kontoret låg midt emot, vid samma gata der vi bodde. Vi sågo hvarandra dagligen, — väl förstående endast genom fönstret — äfven någongång på de danser våra bekanta ställde till under julhelgen, men

ännu hade endast våra blickar och våra hjertan sagt oss, huru gerna vi sågo hvarandra. På en gång syntes han ej mera — händelsevis erfor jag att han farit bort för att begrafva sin aflidne fader, en förmögen possessionat, tio mil härifrån.

Vid sin återkomst sökte han inträde i vårt hus, och straxt derpå begärde han min hand — mitt hjerta egde han redan — men han dolde icke att hans mor svårligen skulle ge sitt bifall till vår förening. Han var myndig; arfvet efter hans far var betydligt nog, och han skulle äfven snart tillträda den ledigblifna postmästar-sysslan.

Sylvan var i alla afseenden en välkommen måg hos min fader, och då hans mor intet hade något annat att anföra mot mig, än att jag var handtverkardotter och af finsk härkomst, så firades vårt bröllop med ett från henne kallt bifall, och utan hennes närvaro.

Öfver tjugu år hade vi lefvat nöjde tillsammans, utan att likväl mor och son närmade sig hvarandra, ty vi erforo genom ömsesidiga bekanta, att hon ännu allt hyste samma ovilja mot mig som i början. Under tiden förlorade jag min goda far, och mot all förmodan lemnade han en ringa qvarlåtenskap. Detta gjorde ingen ändring i vår husliga lycka, ty kärlek och förtroende voro dess grundval. Af flere barn fingo vi endast behålla tvenne: den yngsta flickan och en gosse, sju år äldre än hon. I dessa barn motsågo vi vår ålderdomsglädje — men Försynen beslöt annorledes . . .

Ulrik hade slutat sina studier, och skulle nu välja sitt lefnadsyrke; både hans far och jag hade önskat att han blifvit prest, men hans egen håg lekte allt från barndomen på sjölifvet, och han blef derföre inskrifven som underofficer vid finska flottan.

Flere år gingo förbi, utan att han vann befordran, då likväl andra med ringare

kunskaper än han blefvo midshipsmän. Den ort der han vistades var för aflägsen härifrån, att vi kunde vaka öfver hans uppförande, och då han någongång kom hem, talade han om kabaler och brist på gynnare, sin så knappt tillmätta lön samt ortens dyrhet, med mera. Saken var emellertid den, att min stackars gosse råkat ut för dåligt sällskap, och derigenom förlorat sina förmäns ynnest och förtroende, och genom sitt svärmande lefnadssätt fördjupat sig i skulder.

Min man, som på en tid varit sjuklig, blef sämre genom denna sorgepost, som meddelades honom på ett mindre skonsamt sätt af en fremmande person; han föll i en svår sinnessjukdom, som kom oss att frukta för hans förstånd. Under yrseln ropade han nästan alltid på sin mor, bad att hon måtte taga bort den qvarnsten som låg på hans bröst. O! jag insåg då att den gode aldrig låtit mig ana huru tungt modrens missnöje legat på hans hjerta. — Kanske ansåg han

sorgen öfver Ulrik, som en vedergällning . . . .

Jag fattade mod och skref den stolta frun till; ödmjukt bönföll jag att hon måtte besöka sin sjuke son, som längtade efter ett försonings-ord från hennes mun. Hon skulle ej besväras af min närvaro, jag ville, så länge hon hedrade vårt hus, hålla mig undan.

Flere dagar förgingo under hopp och väntan, men intet svar, tills en morgon — min man var då mera sansad än vanligt — vi öfverraskades af henne: ty utan att låta anmäla sig, inträdde hon i sjukrummet, der jag och min dotter sutto med våra arbeten.

Så snart jag genom min mans utrop erfor att det var hon, ville jag genast aflägsna mig, men det fattades mig styrka. Mina knän böjdes ovilkorligt under Sylvans utrop: "Moder! moder! skilj oss icke åt!"

Då brast äfven den hårda skorpa, som fördomar och högmod lagt kring mo-

dershjertat. Under tårar omfamnade hon sin son, kallade mig sin dotter och förebrådde sig sjelf sin hårdhet.

En vanmagt var följden af den sinnesskakning min man erfarit. Läkaren förutsåg en krisis i sjukdomen. Länge tviflade vi om hans återfående, men slutteligen segrade hans goda, oförderfvade natur; dock långsamt gick det med bättringen.

Under den svåraste perioden af hans sjukdom anlände ett bref, som jag var nödsakad att uppbryta. Det var från en handlande i samma stad der vår son befann sig. Denne man, för oss alldeles obekant, berättade hurusom han med sin familj, under en lustfart på sjön, varit i fara att drunkna, så framt de ej genom Ulriks mod och sinnesnärvaro blifvit räddade.

Hans önskan vore nu att göra något för den unga mannens framtid, skref han, så skonsamt som möjligt bekräftade han hvad vi redan visste, och att Ulrik ej

hade att vänta någon framgång på sin närvarande bana. Han bad oss lemna vårt tillstånd för Ulrik att följa med ett handelsfartyg, deri han egde halfva andelen. Sjökaptenen var en rättskaffens man, som skulle lemna Ulrik en faderlig uppsigt. Afsked ur tjensten kunde han genast erhålla, och under den tid han genomgick kursen till styrmans-examen, skulle han anses som en son i den hederliga köpmannens hus.

Inom samma kuvert var ett bref från Ulrik sjelf. Han bad oss förlåta den sorg hans sednare uppförande gjort oss; kallade köpmannen sin skyddsengel, som öppnat hans ögon för det dåliga i hans lefnadssätt, samt bad om vårt bifall och vår välsignelse till det förslag hans välgörare uppgjort.

Utan att kunna rådgöra med någon, lät jag modershjertat diktera ett svar till köpmannen, och tackade Ulriks välgörare, samt bad honom i allt göra efter sitt godtfinnande, och när min man tillfrisk-

nade, gillade han hvad jag gjort, samt sände penningar så väl att betala Ulriks skulder, som till hans ekiperande.

Min svärmor var nu fullkomligt försonad med oss båda. Vår dotter omfattade hon med farmoderlig kärlek och ville nödvändigt ha henne hos sig på landet. Det dröjde ej länge förrän hon gjorde oss det förslaget, att gifta bort henne med sonen till hennes yngste broder. Sjelf en fröken Murkrona, önskade hon på detta vis lemna största delen af sin förmögenhet till den sista manliga ättlingen af detta namn. Af aktning för modrens önskan, gaf min man sitt bifall, likväl med det vilkor, att Binas böjelse skulle rådfrågas.

Denna brorson, som vistades i Stockholm, blef efterskrifven af sin tant, och mottog med uppräckta händer tillbudet af en ung och vacker flicka, samt utsigten till en någorlunda betydlig egendom. Binas hjerta var ännu alldeles fritt, och då Murkrona, ehuru mer än dubbelt så

gammal som hon, förenade ett fördelaktigt utseende med ett lätt umgängessätt, ingick hon otvunget i denna förening. Men svärmors förbehåll var, att det nygifta paret ständigt skulle bo hos henne, och Murkrona, som, oaktadt sin rang af kunglig sekter, ej lär ha varit bunden vid någon syssla i Sverige, skulle här öfva sig i vår finska landthushållning, för att helt och hållit öfvertaga egendomen vid tantens död. Han syntes nöjd med allt; men efter ett halft års vistande här, föregaf han en angelägen resa till södra Sverige, der han sade sig ega en stor fordran, samt för att bevaka utgången af en prosess, till hvilkens drifvande han nu behöfde penningar, hvilka gumman äfven gaf, i utbyte mot hans löfte att påskynda sin återkomst, samt att han ej beröfvade henne Binas sällskap; det sednare syntes vara för honom en stor uppoffring.

Han reste, och från den stunden hörde man aldrig af honom.

Bina hade, som sagt är, utan motvilja, men äfven utan kärlek, knutit detta band, och hoppades i andras lycka finna sin egen. Hon saknade väl sin man, men hans frånvaro gjorde henne ingen sorg, likväl led hennes hälsa synbart. I början trodde vi att denna sjuklighet hade sina naturliga orsaker, men det onda tog öfverhand, och den tillkallade läkaren förklarade omsider, att detta var en följd af hennes mans förra utsväfvande lefnad. Då blef min svärmor utom sig af ånger, och när vår arma dotter efter tvenne år, framlefda under plågor, nedsteg i sin tidiga graf, tynade äfven gumman synbart af. — Vår egen smärta kan och vill jag icke söka skildra! . . . .

* * *

Dock, tack vare Gud! tiden lindrar; hoppet om återseendet tröstar!

Min man, som under tiden fått titel af assessor, erhöll nu ett bref från Ul-

rik; han var nu återkommen från en lång utrikes resa och skulle ännu samma höst företaga en ny. Han syntes vara alldeles förändrad; äfven köpmannen skref och lyckönskade oss till vår så mycket till sin fördel förändrade son. Vi tackade Gud; trodde att vi voro tillräkligt pröfvade — men, ännu återstodo nya sorger!

Året derpå förliste under hemresan fartyget, hvarpå vår son seglade, på en frammande kust: last och besättning gingo förlorade, och med dem vår son! . . .

Detta var för mycket för mitt moders-hjerta; jag insjuknade i en svår och långvarig nervfeber. Återställd derifrån, måste jag uthärda förlusten af min älskade och trogne följeslagare genom lifvet, som sorgen öfver våra barn, jemte den outtröttliga omvårdnad han egnade mig under min sjukdom, alldeles försvagat.

Der stod jag nu allena, öfvergifven af alla de dyrbara varelser jag älskat; men underbart stärkte Gud mina kraf-

ter! — till hvad ändamål kunde jag icke utgrunda, emedan jag ansåg mig för en onyttig varelse på jorden. Likväl tror jag att min omsorg förljufvat min gamla svärmoders sista lefnadsdagar.

När jag nu efter hennes död blifvit arfvinge till en betydlig förmögenhet, anser jag det för min pligt som menniska, och som en tillfredsställelse för mitt hjerta, att uppsöka enkan och barnen efter den hederlige köpmannen, för att, medan jag ännu lefver, lemna dem en del af mitt öfverflöd — ty mina egna behofver äro lätt uppfyllda. Det är öfver bästa sättet att uppfylla denna min önskan som jag velat rådfråga mig med häradshöfdingen, i synnerhet som jag är okunnig om deras nuvarande vistelseort.

— Huru vet assessorskan att han sjelf är död, frågade Ferdinand, som med intresse följt denna berättelse.

— Allmänna bladen underrättade mig så väl om hans död som den konkurs,

som derpå inträffade, sannolikt genom den stora förlusten af skepp och laddning. Det lär nu vara ungefär fyra år sedan; — min svärmor lefde då ännu, och mina omständigheter voro ganska knappa. Utgifterna för Ulrik, samt de långvariga sjukdomarna hade medtagit nästan allt. Med bästa vilja kunde jag icke göra något för dem. Sedermera gaf jag en bekant, som reste till * * *, i uppdrag att underrätta sig om denna slägt, men de voro bortflyttade, och han, som ej kände hvarföre jag sökte denna underrättelse, var likgiltig nog att ej göra sig underrättad om deras nya vistelseort.

— Dertill erfordras ju endast en annons på allmänna tidningen, och denna skall jag genast skrifva och bestyra om dess införande, bara jag får veta den aflidnes namn och vistelseort.

— Jag har ett olyckligt minne hvad namn vidkommer. Likväl vill jag tro att hans namn var Hecklin; men för att vara rätt säker, vill jag se efter i de om-

talta bref ven, ty hans dopnamn bör ju äfven utsättas. Jag har dem icke nu förhanden; de minnen deras åsyn och hvarje ord i dem återkalla, ha varit mig alltför smärtsamma . . . Men häradshöfdingen reser väl icke bort så snart, att vi icke en annan gång kan talas vid om saken, eller huru?

— Det beror på en liten omständighet; äfven jag önskade lära känna en person, och kanske . . . .

Ljudet af en ringklocka som anmälte någon främmande, afbröt det som Ferdinand icke utan en viss grad af förlägenhet ämnade tillägga. Frun gick sjelf för att öppna den tillästa tamburdörren. Det, var Ida som kom.

— Ah, se välkommen min lilla söta mamsell! Hvarföre har mamsell låtit gumman så länge vänta på detta nöje att få se mamsell hos sig?

— Förlåt mig, fru assessorska, men jag rår mig icke sjelf, eljest skulle jag

förr haft den äran; men i dag äro de alla borta.

— Nå nå, hvad som är gömt, är icke förlorat; men stig nu in i förmaket, och blif icke rädd, för det att jag har en ung herre hos mig. Herrskapet äro ju icke fremmande för hvarandra?

Och der stodo nu de båda unga, ansigte mot ansigte. Han rodnade af glädje, hon af öfverraskning; ingendera fick fram ett ord. Deras ömsesidiga förlägenhet smittade deras värdinna. Det föll henne in, att detta nästan hade utseendet af att vara ett af henne sjelf tillställt möte. Ehuru oskyldig hon var, blef den goda frun dock helt förbluffad af denna tanke.

Häradshöfdingen fann sig likväl först, och yttrade huru fägnesamt det var att mamsell Ida gjort assessorskans bekantskap.

— Vår bekantskap är alldeles färsk, ty häradshöfdingen har sjelf hört de första ord vi vexlat med hvarandra, försäkrade gumman, ifrig att så fort som

möjligt aflägsna hvarje sken till misstanke å hans sida. — Jag hörde för en tid sedan att öfverstlöjtnantens hade en ung slägtinge hos sig, och att detta fruntimmer var här alldeles obekant samt aldrig lemnade sitt rum, der hon jemt arbetade. Sedan mötte jag henne några gånger och blef så intagen i hennes person, att jag genom fru Lundström skref henne till, och bad henne tillbringa en afton då och då hos mig, när tillfället och hennes tid medgaf.

Ida bads att taga fram sitt arbete samt sätta sig i soffan jemte assessorskan. Ny förlägenhet; hennes arbete var den omtalta börsen. Dess tillkommande ägare betraktade Ida med eldiga blickar, ty så täck hade han ej sett henne, sedan han intogs af hennes första åsyn. Nu som då purprades hennes kinder af rosor, som hans oförmodade närvaro uppjagat.

När assessorskan beså hennes vackra arbete, sökte Ida behändigt vända det så,

att han icke skulle varsna initialerna af sitt eget namn; men ehuru man påstår att kärleken är blind, en sak som bekräftas af erfarenheten, kan man med lika säkerhet säga: att kärleken är skarpsynt i små saker; så gick det äfven här. Ferdinand var förtjust att få något tillverkat af Idas vackra händer, ehuru han nog insåg, att någon annan skulle bära hedern och namnet derföre.

Intagen af dessa tankar, deltog han föga i samtalet, som värdinnan nästan ensam fick underhålla, och när hans betjent kom för att låta honom veta det han väntades af öfverstlöjtnanten, och gumman ledsagat honom i yttre rummet, så nickade hon, klokt småleende för sig sjelf, och tänkte: jag ser nog hvad klockan är slagen!

Nu ensam med Ida, efterfrågade hon hennes tillnamn, som ännu var henne obekant. Med synbart deltagande hörde hon den unga flickan omtala sin afledne fader, sin mor och systrar. När hon

hörde huru skicklig den äldsta systern var i mode-arbeten, den andra i språk och musik, påstod hon att de allesammans borde flytta hit till * * *, emedan allt sådant här skulle löna sig bättre.

Ida gjorde deremot den förnuftiga anmärkningen, att en sådan resa, och bosättning på en mera dyr och för dem fremmande ort, kostade mera, än flere års arbete kunde betala, likväl ville icke frun gå ifrån fördelen af sitt förslag, och de skiljdes med förbehåll att snart träffas och undertiden bättre tänka på saken.

III.

En bjudning på Spektaklet.

En svensk teatertrupp var i staden och spelade tre gånger i veckan. Af skyldig artighet mot sina slägtingar hade Ferdinand några gånger tagit en loge till deras disposition, likväl under hemligt hopp att Ida skulle få en af de öfverflödiga platserna; men derpå syntes ingen annan tänka.

Dagen efter deras möte hos fru Sylvan, det var en söndag, öfverlemnade Ferdinand vid frukostbordet hvar sin numererade biljett på amfiteatern, under föregifvande, att den log, i hvilken de brukade sitta, redan var bortsåld. Han förmodade, tillade han, "att mamsell Ida icke i dag ville förebära brist på tid."

Någon förklaring öfver rätta förhållandet var icke möjlig, äfven onödig, ty Idas rodnad, tillika med de blickar fru Wermell och hennes döttrar vexlade mellan sig, voro tydliga, ifall han ej förut insett sammanhanget.

Under det att Ida och Natinka samma förmiddag, oaktadt söndagen, arbetade tillsammans — den sednare var ovanligt fåordig — inkom Aurora. Sedan hon med vanlig kritisk blick betraktat deras arbeten och gjort några anmärkningar, hviskade hon något till systern.

— Det kan du göra sjelf, svarade denne litet snäsigt, och sydde ifrigt.

— Hör på Ida lilla, sade då Aurora med förtroligare och vänligare väsende än vanligt, — jag har ett förslag att göra dig. Låt oss få utbyta din teaterbiljett mot en annan. Fröken Brömser kommer till oss i dag, och vi skulle så gerna sitta tillsammans; mamma vill för din skull bjuda fru Lundström, så har du sällskap.

Djupt sårad, svarade Ida utan att besinna sig:

— Aftonens nöje kan jag umbära, medan jag anses för ringa att följa med er, men biljetten ger jag icke bort. Jag vill gömma den som ett minne, för att visa mamma och syskonen att jag icke varit öfversedd af alla i detta hus.

— Det vill säga att du förvarar den som ett minne af häradshöfdingen, sade Natinka skrattande.

Ida tegde och arbetade ifrigt utan att se upp.

— Efter Ida behagar taga humör öfver en sådan bagatell, tvingar hon mig att säga sanningen, sade Aurora något bittert. — Det var icke så mycket för vår egen skull, som ännu mera för din, som vi önskade ett utbyte med biljetten. Hvilket uppseende skulle vi ej göra, kanske utsätta oss för åtlöje, om en af alla okänd flicka, i en vidunderlig bahytt och urblekt kappa vore i vårt sälskap; det var således af omtanke för oss, och ren välmening för dig, jag föreslog detta.

— Välvilligare hade du likväl varit, om du erbjudit Ida en af dina kappor, ni är ju nästan af samma längd; en hatt hade hon nog fått låna af mig, anmärkte Natinka, och fixerade systern. Denne teg. Ida åter svarade, icke utan någon liten skärpa:

— Om mig och min genom hitresan förderfvade kostym behöfver ingen ha något bekymmer! Den korta tid jag ännu kommer att vara i herrskapets hus, kan jag tillbringa på samma sätt som hittintills.

Natinka, som i grunden egde ett godt hjerta, ehuru hon var yr och tanklös, ville nu på sitt vis söka trösta Ida, och bad henne ej taga saken så häftigt.

— Bara de tråkiga julklapperna en gång bli färdiga, skall du nog få roa dig, försäkrade hon. — Pappa och mamma vill i år, likasom de andra förnäma här i staden ha för sed, ställa till en daus för betjeningen och deras bekanta. Vi ha då samma afton ett litet

sällskap af våra unga bekanta. Sedan vi druckit thé, gå vi allesammans i danssalen, och dansar der ett par timmar alldeles "en egalité." Tycker du icke det skall bli rätt roligt. Denna tillställning blir antingen tredje eller fjerde dag jul.

Ehuru Ida antog detta som ett drag af Natinkas bättre hjerta, var dock det unga sinnet för djupt såradt för att lemna ett lugnt svar.

Då blef Natinka stött, och aflägsnade sig med systern, för att aflägga rapport hos modren om det förefallna. Under gåendet undföllo dem ord om borgarhögfärd och fattigdom.

Som vanligt hämtades äfven i dag middagen in till Ida; ostörd tillbragte hon sedan dagen och aftonen vid sitt arbete, med hvilka känslor, kan hvarje ung läsarinna föreställa sig. Ibland gret hon öfver det öde som fört henne hit bland dessa känslolösa menniskor; stun-

dom förebrådde hon sig sitt eget ömtåliga sinnelag, påminte sig den älskade modrens ofta upprepade ord, att tålamod och försakelse voro qvinnans nödvändigaste egenskaper, sjelfbeherrskning hennes dygd. En annan gång åter beslöt hon att repa mod, och andra dagen i allas närvaro säga häradshöfdingen hvarföre hon ej kunnat antaga hans artiga bjudning; men ett ögonblicks eftertanke, blygsamheten, en inre röst som aldrig missleder, sade henne, att hon gjorde bättre i att låta saken förfalla. Slutteligen, efter många strider med sig sjelf, beslöt hon att ej visa sig vid frukosten andra dagen; när då betjenten efter vanligheten kallade henne, föregaf hon sig vara illamående.

Hon, den sanningsälskande, blygdes inom sig för denna falska uppgift, utan att besinna det själens sjukdomssymptomer äro kinkigare att behandla än kroppens.

När Ferdinand under gåendet till spektaklet hade frågat efter mamsell Hedrén, förebar man att hon hindrades af en häftig hufvudvärk. Hvad kunde således vara mera välkommet för damerna, än att nu i hans närvaro höra en stadfästelse på denna deras falska utsago, ty Ferdinand hade ej kunnat dölja ett visst misstroende, churu han var dem för klok att visa sitt missnöje vid sin felslagna förhoppning.

Nu blef han likväl orolig. Han önskade veta om denna opasslighet var betydande, och skickade i detta ändamål sin betjent för att be fru Lundström om några ögonblicks samtal ännu på förmiddagen. Med nöje efterkom hon denna begäran, ty äfven hon hade något på sinnet, som hon ville meddela honom. Snart stod hon derföre i det yttre af de rum häradshöfdingen bebodde.

Artigt bad han henne ursäkta att han besvärat henne till sig, och sade att han andra dagen ärnade företaga en resa,

samt ville ännu yttermera besvära henne med tillagandet af en passande reskost, emedan han ogerna uppehöll sig på gästgifvargårdarne. Han lemnade henne tillräckligt med penningar för detta ändamål, samt bad henne ej nämna något till sitt herrskap. Under många försäkringar om sin beredvillighet lofvade frun göra sitt bästa.

Hans farhåga för Idas helsa var minskad genom hushållerskans blotta närvaro, emedan han var menniskokännare nog att finna, det hon i annat fall icke visat detta yttre lugn; ty obekant med de konsiderationer, som ofta förmå individer af den högre klassen att dölja sina känslor, skulle nog den pratsamma frun genast underrättat honom derom, då hon, likasom den andra tjenande personalen i huset, var intagen till Idas fördel. Deruti hade han rätt; men nu låg det något helt annat på den goda fruns sinne, som hon ej kunde fram

med, emedan intet å hans sida gaf henne anledning till att yppa det.

Färdig att aflägsna sig, frågade likväl häradshöfdingen, liksom tillfälligtvis, huru det nu vore med mamsell Hedrén, emedan han hört att hon varit sjuk.

— Sjuk är hon icke, fastän hon är sorgsen och hennes ögon ofta bära spår af i tysthet utgjutna tårar, och det kan väl äfven ingen menniska undra på — och nu lossnade med ens den goda fruns tungband, som fått vatten på sin qvarn genom häradshöfdingens lådsade förundran. Utom flere mindre reflexioner hon gjort öfver herrskapets bemötande mot den "söta flickan," omtalade hon ord för ord gårdagens samtal mellan kusinerna, hvartill hon varit ett lika oförmodadt som obemärkt vittne, i det hon städade i det klädskåp som var anbragt i muren emellan detta och yttre rummet.

— Fru Lundström var således på spektaklet i går? inföll Ferdinand, för att

dölja de känslor han erfor, och gifva en annan vändning åt samtalet.

— Å nej, jag skulle ju endast bli bjuden för mamsell Idas skull. Det skulle visst icke fallit dem in eljest, och som jag ville vara "nytral" och lådsa om ingenting — äfven skulle jag icke haft hjerta att gå in till den stackars flickan den dagen — begärde jag och erhöll tillstånd att gå till en af mina bekanta.

Under middagen gaf häradshöfdingen tillkänna sin tillernade bortresa dagen derpå, för att besöka en af sina fordna universitets-vänner, bosatt tio eller tolf mil derifrån. Han sade sig vara osäker huru länge han der komme att dröja; likväl lofvade han bestämdt återkomma till julafton. Han rodnade lätt, när hans onkel bad honom medtaga ett bref till en af dennes bekanta, samt aflemna det egenhändigt. Det sednare lofvade han

icke bestämdt, men nog skulle han eljest besörja om brefvets riktiga aflemnande.

Mot aftonen besökte han fru Sylvan, för att erbjuda sin tjenst i anseende till den omtalta tidnings-annonsen. Hon tackade honom hjertligt, men sade sig genom en tillförlitlig person helt oförväntadt fått kännedom om denna slägt och densammes vistelseort, och behöfde således ej besvära honom. Så mycket mera gladde hon sig deröfver, att genom denna lyckträff kunna undgå all offentlighet. Hon ledde, liksom utan all afsigt, talet på Ida, berömde henne mycket, omtalte sitt förslag till Ida, att hennes anhöriga borde flytta till * * *, der de bättre kunde slå sig ut med sin skicklighet och sina små talanger, samt om Idas inkast deremot.

Ferdinand svarade undvikande.

— Vistelsen i denne stad lär visserligen, enligt min tanke, ej förefalla mamsell Hedrén så lockande, att hon

ville gifva sina anhöriga detta råd. Händelsevis för min resa mig förbi deras hemort, och jag vill der göra mig underrättad om denna familj, af en i trakten boende vän. Under tiden rekommenderar jag den unga flickan i assessorskans bevågenhet.

Han gick. Den goda frun var skarpsynt nog, för att gissa det ändamålet för hans resa var att lära känna den vackra flickans anhöriga: något som i hennes ögon höjde hans värde. Huru ofta förbittras icke mången eljest lycklig förening genom någon af de närmaste anhörigas obildade, kanske omoraliska karakter.

IV.

Julaftonen

malkades med stora steg; de korta dagarne förmörkades af en alltid mulen och regndiger himmel: allt antog ett grått och dystert utseende, och menniskornas lynnen syntes sympatisera mera med naturen, ju mindre de genom verksamhet och inre bildning hänvisades till sig sjelfva, utan fordrade allt af deras omgifning.

Idas arbetsrum, som hon nu i anseende till de allt kortare dagarna aldrig lemnade, låg åt gårdsidan. Gården var omgifven af höga byggningar, hvilka under hela den tid hon här varit ej lemnat rum för en enda solstråle, hvarföre hon ock nödsakades att nästan hela da-

gen arbeta vid ljus, och hvad intresse egde dessa arbeten för henne? hvarken heder eller glädje skulle hon skörda vid deras bortgifvande.

Huru ofta jemförde hon icke de föregående åren med detta. De dagliga behofven påkallade väl äfven då en ansträngd verksamhet, men såväl behof som arbete delades ju af en älskad mor och syster. Inga granna, kostsamma julklapper kom der i fråga, ty både tid och medel felades; men en enkel mössa för modren, en hålsömskrage för hennes systrar, redan tillverkade under sommartiden, äfvensom de under den såkallade, ofta korta *sqvallertimmen* stickade små strumpor, dem hon sedan om julafton delade ut bland några fattiga barn i grannskapet, kom hennes unga hjerta att klappa af glädje, hvarje gång hon såg dessa saker i sin låda. Men nu? . . .

Nu satt hon der allena, ty "hennes nåd" och "fröknarna" tillbringade mesta tiden med att besöka och vända upp och

ned på alla handelsbodar, samt med bestyr hos bokbindare, tappisserare och guldsmeder. Då Natinka gågongång tittade in till henne, utgjöt hon sig i loftal öfver modeartiklarne i de förra, samt harm öfver arbetslönernas dyrhet hos de sednare. Den summa som endast fordrades att gifva de arbeten sin fulländning som Ida haft under händer, skulle, enligt hennes beräkning, ansets för rikedom hos mången behöfvande familj.

Uttröttad af ansträngning samt i brist på rörelse och frisk luft, kände hon sina krafter småningom försvagas, matlusten försvinna och kinden blekna. Hon skref ånyo till sin mor, och bad att under någon förevändning blifva hemkallad till nyåret. Julafton skulle Wermell, enligt hvad hon hört af Natinka, vara hemma och spisa "en famille." Då måste de likväl blygas att utesluta mig, tänkte hon. Med hemlig glädje motsåg hon denna afton; hon skulle då få återse den, som till hennes egen förundran

så intagit hennes tankar, att minnet af mor och syskon ofta förbleknade. Han skulle denna afton se alla de vackra saker hon haft under arbete, men .... kanske hon också då såge honom för sista gången .... men denna bittra tanke förqväfdes af hoppet, som förstulet hviskade att hon icke var honom likgiltig.

Sent omsider dagades den 24 December. Redan på morgonstunden erhöll Ida en liten vänlig biljett från assessorskan Sylvan, som bad henne utverka sig tillåtelse att äta julgröten med "den stackars barnlösa gumman." Det skulle, tillade hon, blifva högtidsafton för gumman i dubbel bemärkelse: hon ville ännu en gång på en sådan afton trycka en dotter till sitt hjerta.

Äfven jag skall tro mig vara i kretsen af de mina, tänkte Ida, jag får ju der tala om dem — och ju mera hon tänkte, desto sannolikare blef den i början såsom orimlig förkastade aningen, att

hon der skulle träffa denne *Någon* som man väntade hvarje ögonblick.

När Natinka, som inne hos henne skulle försegla julklapparne, inträdde, visade Ida henne assessorskans skrifvelse, och bad att hon ville meddela sin mamma dess innehåll samt hennes egen lifliga önskan att efterkomma den vänliga bjudningen.

När Natinka återkom, sade hon:

— Både mamma och pappa blefvo obehagligt öfverraskade genom din begäran och att du ens kunde tänka på att gå till en nästan obekant person, i stället att tillbringa aftonen hos dina anhöriga, som visst icke vilja lemna dig lottlös för allt det besvär du haft för denna afton.

Detta ljöd alltför godt och smickrande; likväl var det med en tryckande känsla af sitt beroende Ida sände ett tacksamt återbud.

När thétimmen inföll, nedkallades hon i salongen. Utom familjen, bestod säl-

skapet endast af fröken Brömser, Auroras intima vän, och titulärrådinnan Pratmeijer, en fru som, utan malice, utgjorde ett konversations-lexikon hos mången af stadens haut volée. Utom dessa voro der några äldre herrar, enstöfvingar, sådane, som vanligtvis ersätta sin skinka och julgröt med ett par granna thékoppar för värdinnan, eller en toilettprydnad för döttrarne i huset.

Sedan thé var serverat, skingrades sällskapet. Fru Wermell blef sittande i förmaket och lånade ett uppmärksamt öra åt fru Pratmeijers autentiska skizzer ur .... nyhetsmagasinet. De tre unga damerna genomsågo några nyköpta musikalier i salongen, der Ida, stående vid ett fönster, öfverlemnades till nöjet att roa sig sjelf. Efter en stund blef hon allena i rummet, ty de andra aflägsnade sig för att skärskåda några nya klädningar, som nyss blifvit hemskickade från sömmerskan. Hvilken lång, tråkig afton förestår mig icke, tänkte hon; det, hvar-

åt jag barnsligt nog gladt mig, inträffar också ej; ty han kommer icke. Sannolikt tillbringar han sin julafton långt härifrån, sade onkel nyss, icke utan ledsnad.

Gerna hade hon gått in till sig, men hon vågade ej; sakta smög hon sig till instrumentet och genomsåg noterna som de andra lemnat kringströdde efter sig. En nummer ådrog sig hennes uppmärksamhet, hon genomspelade den med ena handen, i början så sakta som om en andehviskning gått öfver strängarne. Det länge saknade nöjet kom henne att småningom glömma allt omkring sig, och hennes spel blef högre och uttrycksfullare. En rörelse från förmaket återförde henne till sig sjelf och vände hennes blick dit; då såg hon tanten komma vaggande, liksom för att helsa på någon i salongen. Ida aflägsnade sig skyndsamt från pianot och såg sig om, och ser . . . Ferdinand Wermell, stående i en lysnande ställning stödd mot en stolkarm;

huru länge han stått der, det visste hon icke. Djupt rodnande intog hon sin förra plats vid fönstret.

— Men hvar ha vi flickorna? frågade fru Wermell, sedan hon vänligt förebrått Ferdinand att han låtit så länge vänta på sig, samt gjort honom några frågor om resan, dem han knapphändigt nog besvarade.

— De voro ju här på ögonblicket, eller var det du kanhända som klimprade på fortepianot? Mina flickor lär ha undervisat dig i "Gubben Noak."

— Det der var ingen Gubben Noak, skall tant tro! invände häradshöfdingen skrattande. — Det var en af Straus's nyaste valser som mamsell Hedrén ganska ledigt uttog från bladet, och detta förutsätter mer än vanlig sälskapstalang.

— Är det möjligt! du spelar fortepiano, och har förtegat detta. För hvem har du kunnat lära detta i E—?

— Under pappas lifstid tog jag lektioner af den i -- omtyckte musiklära-

ren N., och sedan har jag öfvat mig för syster Sophi, när hon varit hemma, svarade Ida.

— Nå, det måste jag tillstå, det var öfverraskande! beskärmade sig tanten. — Min bror var, som jag nog minnes, alldeles icke musikalisk. Det måtte således varit din mor som öfvertalat honom till sådana depenser; derföre gick det, som det gick.

Efter denna i hennes nåds egen tanke sinnrika anmärkning, tillsade hon Ida att befalla in thé för häradshöfdingen, men han undanbad sig det, emedan han, som han sade, redan druckit hos en bekant.

En på förtjenst kringströfvande musikkorps, som i tamburen lät höra sina skrällande toner, samlade snart i salen hela sälskapet, äfven herrarne, som i öfverstlöjtnantens rum, vid toddy och cigarrer, vidlöftigt pratat om tidningsbladens innehåll.

Musikanternas bortgång var signalen för julklapparnes inkastande, ty "i sitt hus" ville ej öfverstlöjtnanten att detta "oväsende" skulle förstöra måltidsron. Han, i likhet med många andra husfäder, ansåg seden att gifva julklapper, och i följe deraf hela julafton, för ett af dessa nödvändiga "onera," som, uppburne af opionen och traditionen, ej kunna bortskaffas.

Det ena paketet indansade efter det andra, mera bräckliga saker inskötos genom den halföppna dörren af en i tamburen posterad betjent. Den som erhöll något, blef genast omringad af de andra, antingen af verklig eller lådsad nyfikenhet.

De unga damerna pröfvade framför trymåerne hattar, kragor, boas och pretiosa; fruarna beundrade de vackra broderierna, "mina flickors arbete;" herrarne pröfvade betten på sina eleganta penn- och rakknifvar, försökte jagtväskor, prisade sina cigarrer, m. m.

Ida hade ej heller blifvit "lottlös." Icke så obemärk som hon trodde, hade hon i känslan af sin ringhet hållit sig på afstånd från de andra, hitintills blott en åskådarinna af all denna herrlighet; men nu samlade inkastandet af en pappask och trenne paketer hela sälskapet omkring henne. Den blyga flickan var rådvill hvilket hon först skulle öppna; hon valde asken, adressen var teckuad af Natinkas hand. Det var en af Natinkas aflagda hattar, något moderniserad. Det första paketet innehöll ett par glimmande brons örhängen. Med synbart välbehag öfver sin gåfva, tog hennes nåd det ena af örhängen och förde Ida framför spegeln, der hon sedan höll det invid hennes öra. Ett ögonblick betraktade Ida prydnaden med nöje, men nu drog hon sig hastigt tillbaka, sägande: "Nej, aldrig skall man få se mig så utstyrd!"

Tanten gaf henne en bister min, och bad henne se på det öfriga, "om det ha-

de lyckan att mera falla henne i smaken."

Det ena befanns vara ett kapptyg af mörkblå tibet, det andra ett par — strumpeband; litet brydd sökte hon dölja de sistnämnda, i det hon högeligen syntes glädja sig åt det förra. Likväl hade Ferdinand, som med uppmärksamt öga iakttagit hennes minsta rörelse, sett en skymt af strumpebanden, och då hennes nåd med tillgjord nyfikenhet frågade hvad det var, gjorde han en åtbörd, likasom om han dragit på något; ingen kunde misstaga sig om hvad han menade, då han sade:

— Jag vågar ej nämna det i så många unga damers närvaro.

— Vågar du icke nämna det, så bör väl ingen undra på om hon ej vill visa det, anmärkte hans onkel. — Hvem har hittat på en så opassande gåfva? tillade han skraltande.

— För den tillgjorda är allt opassande, inföll Aurora stött, — något ville äfven jag ge åt Ida, men hvad? — Då såg

jag i D—s galanterilåda ett par vackert målade sammetsband på resorer, och jag köpte dem. Jag beklagar att min välmening åter blef illa upptagen.

— Döm icke så, invände Ida mildt, — det var endast ögonblickets öfverraskning, som kom mig att synas mindre belåten. Jag tackar dig rätt mycket för gåfvan, som är rätt vacker.

— Nu kan du gå på spektaklet när du vill och — blir bjuden, skämtade Natinka. — Nu har du ju både hatt och kappa.

Fastän sårad af denna tanklösa "qvickhet," utsagd i så många personers närvaro, repade dock Ida mod och svarade äfven i en skämtande ton:

— Du har rätt; likväl måste du undervisa mig huru jag skall drapera ett stycke tyg som kappa, i fall jag hade behof deraf i dessa dagar. I morgondagens högmessa måste min egen ännu göra tjenst, ehuru jag fruktar att hatt och

kappa komma att göra för mycken kontrast, — men det får vara.

Med artig belåtenhet hade Ferdinand mottagit sin andel; men nu kom den omtalta börsen. Han syntes förtjust och tryckte den i allas åsyn till sina läppar. "Det der är ju en kärleksförklaring till gifvarinnan," förklarade en af "enstöfvingarne." Ferdinand nickade jakande. Fru Wermell kastade en talande blick på sin man, som förnöjd, på ett visst, allmänt bekant sätt vätte och vred på sina mustascher; men en hög rodnad purprade en ung flickas kinder, som då, till sin lycka, var obemärkt af alla, utom af Ferdinand.

Det af gudsgåfvor svigtande bordet väntade i matsalen. Ida stod der försänkt i tankar. Sälskapet, julklapparne, till och med Ferdinand var glömd af Ida; hennes själ sysselsatte sig endast med de hemmavarande. Huru gerna hade hon ej velat lemna allt detta öfverflöd,

för att få dela deras tarfliga måltid. Hvem vet, tänkte hon, om de, som nu sakna mitt biträde, uttröttade af arbete och nattvak, ha annat än smör och bröd i afton. . . .

— Så ensam, och fördjupad i tankar, mamsell Ida! — sade en röst, som kom hennes hjerta att klappa fortare; det var Ferdinand, som saknat henne och i förmodan att finna henne här nalkades, under förevändning att servera sig ett glas dricka från skänken, ty betjeningen gick af och till och var så sysselsatt på andra håll.

— Mina tankar voro i hemmet, svarade hon okonstladt.

— Och anställde jemförelser mellan förr och nu, som säkert ej lände till er nuvarande omgifnings fördel, anmärkte han.

— Häradshöfdingen har gissat rätt; men tro icke att jag är otacksam nog, att ej inse det goda som finnes: de mena mig alla väl; men vår uppfattning af

denna afton är så olika. . . Hon såg sig om i rummet, de voro allena; på en gång föll henne en tanke in, och med låg och bastande röst frågade hon:

— Vill häradshöfdingen uppriktigt svara mig på en fråga?

— På hundrade!

— Går det an att föra dessa örhängen och — det andra, tillbaka i de bodar derifrån man köpt dem, för att återlemna dem mot hvad de kostat?

— Svårligen, men hvarföre, och till hvad ändamål?

— Ack, jag önskade använda penningarne på ett bättre sätt, det vill säga på återresan till de mina . . .

Det buller betjenten gjorde, då han öppnade döbattongerna till salongen, afbröt henne och störde dem; kort derpå inträdde bordsällskapet.

När man efter måltidens slut återvände till salongen, stod der en koffert jemte en hattask midt på golfvet. Auro-

ra och fröken Brömser skyndade fram och läste med förvåning, att dessa saker tillhörde Ida Hedrén, som nästan framskuffades af tanten, för att tillfredsställa den nyfikenhet som nu var ohycklad. Fåfängt stretade hon emot, med den försäkran att detta alldeles icke kunde tillhöra henne; men adressen var tydligt utsatt med såkallade präntade bokstäfver, för att dölja gifvarens handstil, den man äfven fåfängt sökte upptäcka genom undersökning af sigillet, ty alltsammans var förseglat med en kopparslant. Uti asken låg en modern, men enkel hatt af brunt siden, prydd med en mossros; handskar; andra små toilettartiklar, samt nyckeln till kofferten. I locket till asken stod följande devis på finska språket:

"Välment gåfva icke klandra, gifvarns hjerta ger den värde."

— Ack, det är ifrån assessorskan! ropade Ida, — detta är hennes stil! och hon tog fram sin på morgonstunden erhållna biljett och jemförde. Detta erkän-

des också af de andra; innehållet af dessa tvenne rader måste Ida förklara, ty för de andra flickorna var det hebreiska.

Nu undersöktes kofferten. Den innehöll en helt ny, vacker kappa af fasonerad victorine, vadderad med siden foder, samt tvenne enkla, med smak valda, redan färdigsydda klädningar. Alla sågo förundrade på hvarandra, och Ida sjelf trodde knappt det vara en verklighet.

— Men hvar är kusin Ferdinand? frågade Natinka, och alla sågo sig om efter honom. Han hade ej lemnat matsalen, utan stod och samtalade med fru Lundström, hvars son han händelsevis träffat under resan. Okunnig om hvad som emellertid passerat derute, kom hannu, betraktade, undersökte allt samt förbörde den tillkallade betjeningen om hvem som burit in dessa saker; ingen syntes dock veta något härom, utom en drenggosse, som sett assessorskans piga tillika med en annan qvinsperson bära

en dylik koffert genom koridoren för några timmar sedan.

Det var således ganska sannolikt att hon var gifvarinnan, i synnerhet som Ida varit ditbjuden. Den goda frun, som ansetts vara alltför obetydlig för att ådraga sig Wermellska familjens uppmärksamhet, undergick nu en noggran mönstring. Man undrade huru en fru, som kunde depensera så mycket på en för henne nästan obekant flicka, lefde så innom sig, utan att se sälskaper.

— Svaret ligger ju nära för handen: hon spar för att kunna gifva, sade Ferdinand. Ida tänkte just detsamma, men sade ingenting, utan lade alla sina gåfvor tillsammans, betjenterna buro kofferten till hennes rum, dit hon äfven begaf sig med det öfriga.

All den sömn, som under den långvariga aftonmåltiden tyngt hennes ögon, var med ens försvunnen, emedan det redan var öfver midnatt. Ännu en gång tog hon fram de vackra presenterna och

besåg dem med en glädje, så naturlig för en ung medellös flicka, som på ett så delikat sätt ser sina angelägnaste behof uppfyllda, långt öfver sina djerfvaste förhoppningar, och det af en välgörande fru, som omöjligt kan hafva några oädla motiver för sitt handlingssätt. Hon tvifflade ej ett ögonblick att det icke var ifrån assessorskan Sylvan som presenterna kommo.

Väl hade hennes första tanke fallit på häradshöfdingen; men huru rodnade hon ej nu öfver en sådan förmodan, och huru glad var hon ej att den var tillintetgjord. I annat fall hade hon nu varit i ett svårt bryderi, ty ingenting af allt detta hade hon då kunnat begagna, ej heller vetat hvad hon skulle göra dermed.

Ju nogare hon synade det välgjorda arbetet på dessa klädesplagg, desto större blef hennes förvåning. Hvarje hake, hvarje söm, hvartenda fiskben var ditsydt och fästadt på hennes äldsta systers

välkända maner. Hon besåg kappan; äfven der återfann hon Annas små egenheter i sättet att vaddera, sy ränder, m. m., men omöjligt kunde detta vara hennes arbete, det insåg hon väl, och dock blef hennes alltsammans ännu dyrbarare genom denna lilla villa.

Barbantus

V.

Upptäckter.

Juldagsmorgonen erhöll Ida åter en skriftlig inbjudning från sin gymnarinna, att i hennes sällskap bevista högmessan och sedan äta middag med henne och en af hennes bekanta. Med glädje hörsammade Ida inbjudningen, och då det ringde tredje gången till kyrkan, stod hon i sin nya hatt och kappa, täck som den nyss utsprungna rosenknoppen, vid assessorskans dörr och ringde på klockströngen.

Gumman kom genast ut, alldeles färdigklädd, och önskade "sin lilla vän" en god morgon och glad julhelg. Ida ville uttrycka sin tacksamhet, men frun

undvek hvarje direkt svar, under försäkran, att det vore hög tid att bege sig till kyrkan, och att man sedan hade tillräckligt tid att tala om julklappar och annat dylikt.

Ida hade under de sex veckar hon varit här ej bevistat någon gudstjenst. Desto njutningsrikare var henne denna stund. Allvarligt och med djup andakt åhörde hon predikantens herrliga utförande af dagens text, utan att låta förströ sig, eller ens gifva akt på de omgifvandes nyfikne blickar, som i henne sågo ett alldeles nytt föremål för sina anmärkningar.

Först vid utgåendet från bänken blef hon varse att Ferdinand haft sin plats midt emot dem. Äfven han syntes med allvar hafva lyftat sina tankar mot en högre verld, der Ordet och Ljuset är den föreningspunkt, hvarest själarna råkas i ren harmoni — ty» högtidlig och klar var den blick som strålade ur hans mörka ögn, när deras ögon möttes. Han

ledsagade dem hem, och när han då helt ogenerådt följde dem in, samt biträdde dem vid afpelsningen, förmodade Ida att han vore den gäst fru Sylvan omnämdt i biljetten, och innan hon rätt hann besinna sig, voro de på tumanhand, då värdinnan, med en ursägt för sin oartighet att lemna dem, aflägsnade sig för att bestyra om middagen.

När den goda frun efter en någorlunda lång frånvaro återkom i rummet, såg hon tydligt nog att de ej tillbragt tiden i kif och oenighet, oaktadt Idas långa ögonhår glänste af tårar, ty hon stod der omslingrad af Ferdinands arm, med hufvudet lutadt mot hans skuldra, utan att någondera bemärkte hennes närvaro. Väckta genom gummans skämtsamma fråga: "Nå, hur står det till, mina unga vänner?" fattade Ferdinand hennes hand, och tryckte den med sonlig vördnad till sina läppar. Ida slog båda sina armar om hennes hals, och lutade sitt rodnande ansigte mot hennes bröst,

samt bad om hennes välsignelse i den frånvarande modrens namn.

De älskande funno sig ingalunda besvärade af den äldriga värdinnans närvaro; lik oskyldiga barn utbytte de förtroendet om sina tankar, sina känslor och aningar, från den stund de första gången möttes.

Ida erfor då att hatten var från assessorskan, men allt det andra en gåfva af Ferdinand, och kläderna verkeligen förfärdigade af hennes syster. Huru dermed förhöll sig, skola vi förklara genom ett bref, som Ida erhöll dagen derpå.

Man kom slutligen öfverens om att alltsammans ännu skulle vara en hemlighet för Wermells, som ej hade den ringaste aning om att Ferdinad tillbringat dagen här, i stället för att bevista den ungkarlsmiddag, till hvilken han föregaf sig vara bjuden.

Anna till sin syster Ida.

Söndagen den 22 Dec. 18..

Ehuru jag boppas att snart få se Dig åter bland oss, vill jag dock, efter tillfälle gifves — mamma, som Du vet, trög skribent annars, skrifver dock till tant om Din resa — yttra mig om ett och annat som förekommer i Dina bref, och som i flere afseenden skulle oroat oss, så framt vi ej varit öfvertygade om att de pröfningar Gud sänder, alltid länder till vårt sanna bästa! Kanhända, goda Ida, om mamma nekat Dig att fara, hade Du gjort Dig för högt begrepp om hvad Du derigenom förlorat. Sällan kan man lysa den kärlek och det deltagande för hemmets små fröjder och sorger, som man sedan känner och ersar, sedan man sett sig litet om hos och bland fremmande. Så säger åtminstone Sophi, som nu är hemma, och dröjer öfver trettondagen.

Genom en lycklig händelse äro vi i stånd att betäcka omkostnaden för Din

hemresa. Måtte det bara blifva sländföre!

Det har varit smått om lönande arbetsförtjenst sedan Du for bort; endast fru E. och fröknarna O. ha låtit göra sig något nytt. Tro likväl icke att jag varit sysslolös: Du vet af gammalt huru tidödande dessa sönderslättningar och ändringar äro.

Mamma har långt inpå nätterne hållit på med de tunga, stickade ylletröjorne; så har tiden gått, under beständig verksamhet; men oaktadt all sparsamhet, alla inskränkningar, skulle vi kommit till korta med nyårs qvartalets hyra, och hvar taga medel till andra oumbärliga utgifter? Men när nöden är som störst, är hjelpen förhanden; så gick det äfven nu. En lika oförväntad som lönande beställning på arbete lifvade min tro på en kärleksrik försyn, samt stärkte mina krafter.

Det var af en ung man af utmärkt personlighet, lika artig som okonstlad i

sitt sätt att vara; han sade sig vara rerande och fått anvisning på oss, af hvem begriper jag alldeles icke, ty en fremmande person väcker här stort uppseende, så äfven han, men ingen af våra bekanta eller grannar hade talat vid honom, endast en förbigående hade han frågat hvar vi bodde. Han tycktes ganska väl vara underrättad om att jag hörde illa, och talade derföre tydligt och klart, utan att tillåta sig denna skrikande stämma eller detta synbara bemödande att göra sig förstådd, som blott förvirrar, och är så sårande för den olyckliga.

Af de många vackra tyger han förde med sig, kunde, i anseende till den utsatta korta tiden, endast en kappa och tvenne klädningar blifva färdiga, det öfriga, hvaribland också ett par stycken fin scherting, till diverse behofver, lemnade han i mitt förvar, tills han efter nyåret kunde ge en fullständig promemoria på hvad som skulle sys. Till de ofvannämnde plaggen medförde han hvar-

ken prof eller mått, men han sade damen vara af min längd, men något fylligare.

På utsatt tid kom han igen, och jag hade allt färdigt; räkningen steg till 16 rubel. Han lemnade en af de vackra nya sedlarne, af 10 rub. valör, samt 6 rub. i småmynt; räkningen ref han sönder och kastade den i kaklungen.

I går, när mamma, som hört att vår husvärd var i behof af penningar, gick in för att betala hyran, återkom hon med den underrättelsen, att det var 10 rub. i silfver, ej papper, således 35 i pappersmynt. Det var att på ett ädelt och skonsamt sätt vara vår välgörare!

Häraf ser Du huru Gud på ett utomordentligt sätt dragit försorg för oss, äfven om det möjligtvis varit ett förseende; när han kommer åter, är du hemma och kanske Sophi ännu qvar, vi hjelpas då alla åt med det öfriga arbetet, och ersätta detta förskott, emellertid lyckliga att hafva undvikit obehagligheten att sätta oss i skuld.

Den resande var en notarie, vid namn Joelson; de af mig förfärdigade plaggen voro presenter för hans brud, hvars bekantskap vi kanske få göra vid hans återkomst. Hvad hon måste vara lycklig, som är föremål för en sådan mans kärlek!

Att dömma efter flere uttryck i Dina bref, hyser jag farhåga i anseende till en viss person. Ack, Ida! låt ditt unga hjerta ej intagas af en känsla, som kanske icke besvaras. Låt honom ej vara föremålet för Dina tankar, förskingra dem genom arbete; lust för arbete och dugliga böcker är det qvinliga hjertats skyddsengel mot många faror.

Den gamla frun's bekantskap inger mig ingen sådan fruktan; men namnet Sylvan har hos oss väckt smärtsamma hågkomster.

Påminner Du dig icke en Ulrik Sylvan, som var en medlem i vårt hus, under den julhelg Du var hemma från pensionen, året förut innan pappa dog,

och hvars tidiga, olyckliga död gick oss alla så mycket till hjertat. Kanhända är den goda frun en nära anförvandt till honom. Gör dock inga förfrågningar; hvarföre med vilja upprifva gamla sår, hvarpå tiden lagt sitt välgörande förband.

I fall Wermells icke, som de likväl borde, betala skjutsen för Din hemresa, likasom de alldeles icke lådsa om ditresan, så medföljer här en liten summa för detta behof.

Din Anna.

Allting reder sig och klarnar, det må nu vara huru intrassladt och mulet, blott man ger sig tålamod att reda, och vänta på bättre tider; så äfven med väderleken, detta aldrig förgående, aldrig uttorkade ämne för konversationen, och tidningsspalterna.

Under helgens första dagar hade fallit ymnig snö på den skarpt tillfrusna marken, slädföret lofvade således blifvaraktigt, och hvar och en, som har en resa i tan-

karne, vet hurn äfven de sjelfva klarna af denna omständighet.

Det var tredjedag jul, pendylen i salongen visade half tolf, visitlådan var intagen, ty herrskapet tog emot; men ännu voro damerna ensamne. Då inträdde en betjent och anmälte assessorskan Sylvan. En hastig blick växlades mellan fru Wermell och dess äldsta dotter, och den förra intog temmeligen skyndsamt en beqväm, halfliggande ställning i divanens nedersta hörn, hvarifrån hon sedan endast reste sig och med den henne egna matta, sötsura minen visade den ankomna plats på den bredvidstående stolen, medan favoriten, spitshunden, efter att på sitt sätt hafva mottagit den fremmande, lade sig bredvid sin herrskarinna.

Vår assessorska, som var sjelfva gästvänligheten, och ovand vid den nuvarande tidens inbillade och sjelfskapade goda ton, hade funnit sig litet förolämpad af fröknarnes non chalanta helsning

— om det kunde få namn af en sådan — men fruns mottagssätt ansåg hon vara en följd af någon opasslighet, och på det hennc egna hjertliga sätt bad hon öfverstlöjtnanskan icke genera sig, och beklagade att denne icke befann sig väl o. s. v.

En naturlig öppenhet är tillgjordhetens stötesten. Fru Wermells tanke hade varit att imponera, att iakttaga sin värdighet, samt inge den andra en hög tanke om olikheten af deras ståndpunkt i sälskapslifvet; i stället såg hon sig nu endast beklagad. Några framkastade ord om gårdagens supé hos baron Z. samt ett spelparti med generalskan —zoff och titul. A. och B., som varat långt efter midnatten, skulle, som hon trodde, bättre svara mot ändamålet; men frambragte endast den anmärkningen att: "sådant der kommer efter," och nu gick assessorskan till ändamålet för detta besök.

Hon sade sig länge hafva ärnat företaga en resa till E—, der en af hen-

nes barndomsvänner lefde, men aldrig kommit sig till det. Händelsevis hade hon nu blifvit bekant med mamsell Hedrén, och högeligen intagen af hennes älskvärda och okonstlade väsende, ärnade hon göra henne sälska på hemresan, samt utbedja sig fru Hedréns samtycke, att få upptaga Ida som sin dotter. Sjelf barnlös, ville hon aldrig låta den unga flickan sakna den ömmaste moderskärlek. Som ännu ett par dagar åtgingo till anordningarne för den lilla resan, voro hennes önskan den, att Ida genast skulle få flytta upp till henne, för att vara henne behjelplig.

Fru Wermell yttrade temmeligen kallt sitt bifall och sin glädje öfver en sådan lycka för Ida.

— Flickans mor måtte väl aldrig vara absurd nog att förkasta ett sådant tillbud, tillade hennes nåd, — sådant sker minsann icke alla dagar, ty den som sjelf har döttrar, hvilkas uppfostran kostar ofantligt, och som måste lefva

enligt sitt stånd och med den högre societén, kan ej belasta sig med andras. Men är assessorskan säker att flickan sjelf icke sätter sig på tvären? ty oss emellan sagt, har Ida inga små pretensioner . . . .

En herres ankomst afbröt all förklaring om Idas pretensioner. Till och med den omisstänksammaste person skulle varseblifvit olikheten i mottagningssättet, så mycket mer vår assessorska, som det ej felades urskiljning. Litet förnärmad deraf, steg hon upp och gick; tre steg följdes hon af värdinnan. Döttrarna syntes knappt bemärka hennes bortgång; men då den fremmande gjorde en, för nutidens modelejon ovanligt artig bugning för den gamle frun, utbrast Natinka:

— Är titulärrådet Rosenparfym bekant med fru Sylvan?

— Icke personligen, min nådiga. Jag såg henne för första gången i går på spektaklet; jag, som många andra, blef

frapperad af hennes vackra dotter, och på förfrågan erfor jag att den goda frun är förmögen.

— Uti allt det der ligger ett misstag, försäkrade fru Wermell ifrigt. — Hon bor här i tredje våningen, lefver ganska indraget, har ej något bättre umgänge, aldraminst med oss, ty jag försäkrar att det var första gången vi sågo denna person. Hon hade något att be mig om, och nämnde i förbigående att hon var barnlös.

— Då tager jag min artighet tillbaka, försäkrade Rosenparfym. — Jag tog för kungsord hvad man sade mig i går, och när jag nu fann henne här, så . . .

— Borde ni af hennes urmodiga toilett och fasoner genast insett, att hon ej tillhörde vår societé, afbröt honom Aurora.

— Hvem kan hafva frökens fina observationsförmåga? Utom dess är ju min

närsynthet allmänt bekant, ursäktade sig Rosenparfym.

Menniskor, som endast lefva med afseende på sitt köra *Jag*, hyser aldrig deltagande för andras väl eller ve; väl kunna allmänna eller enskiltas olyckor gifva dem anledning till utrop och känslosamma haranger, men då måste någon remarkabel person ge första tonen; men intrycket — om ett sådant kan fästa sig hos ytliga varelser — försvinner med dagen. Den bäste författares arbete har samma öde. Intrigen i en novell kan väl gifva ett flygtigt ämne för konversationen; men den inre meningen, moralen, är för dem ett terra inkognita. De likna resande, som genom de väl uppdragna vagnsfönstren i förbifarten beskådar det landskap de sedan säga sig hafva studerat; stöter olyckligtvis vagnen mot en sten, eller läsaren mot något som alltför påtagligt träffar deras

egna vanor eller fördomar, då är äfven förkastelsedomen färdig, både öfver landet och författaren.

"Hvad är afsigten med dessa reflektioner som icke höra till saken?" Om förlåtelse, mitt herrskap! Det skulle bevisa, att Idas vistande och snara bortresa, samt de utsigter en frammandes välgörenhet visade för hennes framtida lycka, var så likgiltigt för hennes slägtingar, att alltsammans förekommit dem som en dröm, så framt ej afunden öfver det uppseende hennes, af dem så förbisedda person, väckt hos flere af deras bekanta, frambragt något som liknade harm öfver att hon ännu skulle återkomma tillbaka till dem.

Nu var allt i ordning för resan. Fru Sylvan hade med flit fördröjt densamma, för att på sjelfva nyårsqvällen kunna öfverraska Idas mor och syskon.

Under tiden var flickan innerligen glad och lycklig att få byta ut det mörka, ensliga "arbetsrummet" mot assessorskans

trefliga boning och välmenande, hjertliga umgänge, der hon utom dess ofta såg Ferdinand, så ofta han utan att väcka uppmärksamhet kunde besöka dem.

En timme före afresan gick Ida att taga afsked af Wermells, och fann efter önskan familjen vid frukosten.

Ehuru redan sjelfva rummet hos henne väckte plågsamma hågkomster — hon hade ju der dagligen erfarit dessa små gnagande lidanden utan namn, som stolthet, tanklöshet och ringa deltagande för mindre vällottade likar tillskynda den känslige — rördes hon likväl till tårar, när hon vid afskedet tryckte tantens hand till sina läppar. Hon var ju ändå en syster till hennes älskade, begråtna fader; det var ju i hennes hus som hon, den fattiga, af dem öfversedda flickan, lärt sig älska och blifvit älskad, innan hon ens anat sitt eget hjertas känslor, och således undgått de qval som alltid åtfölja en och blott anad, men hopplös och obesvarad kärlek.

Alla, i synnerhet tanten, ansågo hennes tårar och upprörda känslor för ett erkännande af den för henne ovana "vällefnad" och godhet hon åtnjutit i deras hus, och då uttryck af tacksamhet, de må vara förtjenta eller icke, alltid smickrar den fåfänga, blefvo de äfven här upptagne med välbehag. Ovanligt vänligt sade tanten, i det att hon klappade Idas kind: "Gråt icke, kära Ida, vi återse ju hvarandra innan kort!"

Ida hvarken tordes eller ville motsäga denna falska förmodan; men det smärtade henne djupt, att hon ej var uppriktig mot sina slägtingar, som så litet anade hennes förhållande till Ferdinand, att de som en nyhet omtalade hans bortresa dagen förut. "Och honom är det ganska osäkert om han någonsin återkommer till * * *," tillade öfverstlöjtnanten sjelf, med en ton som nära nog antydde en felslagen förhoppning.

Ungdomen qvarhåller sällan länge några obehagliga intryck. Ida var åter glad

och munter när hon satt i kurslädan med sin åldrige väninna. Vid första gästgifvargården emottogos de af Ferdinand, som der afvaktat deras ankomst, för att sedan blifva deras följeslagare. Alla mindre behagliga minnen från det hus hon lemnat, försvunno helt och hållet för det glada närvarande: det vackra vädret, det goda slädföret och i synnerhet den älskades närvaro, som nu intagit kuskens plats. Och när hon tänkte sig sin mors och systrars utomordentliga öfverraskning, när hon komme hem med sin af dem redan, eburu under annat namn bekante och så mycket värderade fästman, o, då hoppade hennes hjerta af onämnbar fröjd och förtjusning.

Vi lemna dem, och hasta förut, för att kunna ge en teckning af Idas hem på

VI.

Nyårsafton.

För handtverkaren i allmänhet, men i synnerhet för de qvinnor, som genom handarbeten för den högre klassen skola förtjena lifvets oumbärligaste behofver, är slutet och början af året en större högtid än sjelfva julen. Detta kan låta paradoxt, men innehåller dock sanning, så vida man talar om dessa högtider i deras verldslige och ej i deras djupa, andeliga mening.

Långt in på julqvällen, till och med ofta under helgdagarne, nödgas den arbetande, så framt den ej vill förlora sina kunders förtroende, vara i full verksamhet för den delen af menniskor, som

fordra allt af andra och sjelfva göra ingenting, som, omgifne af lifvets komfort och öfverflöd, ej ens äga ett riktigt begrepp om de förres försakelser. Huru många gånger försumma icke dessa, ofta oförtjente lyckans gunstlingar, att betala den välförtjente lönen för deras arbete. I hurudan sinnesstämning skola då dessa, uttröttade genom nattvak och ansträngningar, kanhända i umbärande af allt, som fordras att styrka de utmattade krafterne, mottaga sin julhelg? och följderna? . . .

Vi hålla oss nu vid de fruntimmer, hvilkas ställning och uppfostran, eller ödets förändringar bragt till den otacksammaste verksamhet i lifvet: att arbeta för sitt lifs uppehälle. Aldrig i stånd att förvärfva sig en nödpenning för sin ålderdom, beror det på deras olika kroppsbildning om de i förtid härjas af dödens hand genom tärande bröstsjukdomar, eller se en kraftlös ålderdom till

mötes, glömda af alla, likasom — en omaka handske . . .

Efter vakande, kanske umbärande af tjenlig föda, träk och bråk under de första dagarne af helgen, hafva de dock njutit någon hvila och hunnit sansa sig under de sednare, samt småningom kasserat in sina små eller större fordringar, betalt sina skulder, gjort sina uppköp, allt efter som tillgångerna medgifvit, kanske någongång uppmuntrat sig i umgänge med sina bekanta, och nu inträder nyårsafton. Det gamla året är slut, med sina bekymmer, sin knappt tillmätta glädje, sina farhågor och förhoppningar; man ingår i ett nytt tidskifte; den utmattade kroppen har samlat krafter till ny verksamhet, och dess innevånare, själen, upplifvas på nytt, genom hoppet om en mera lönande förtjenst, eller en förändring — lika godt hvilken . . . Vore då icke nyåret den vigtigaste dagen, den största högtid för dessa arma varelser? . . .

Efter denna digression inträda vi obemärkta i fru Hedréns anspråkslösa boning.

Det var redan temmeligen långt lidet på aftonen, och ingen Ida hördes af; mor och systrar hade dock varit så öfvertygade att hon skulle komma hem på gamla året, att de ännu den sista aftonen, mot all sannolikhet, hyste detta hopp.

Det yttre, större rummet, der man vanligen vistades och arbetade, var städadt och på bästa sätt upputsadt; alla voro nästan högtidsklädda, och intet arbete var framme. Aftonbrasan var redan nedbrunnen, och spjellet igenslaget; en form med risgrynsgröt, öfverströdd med socker och kanel, var insatt för att gräddas. Husmodren, efter att först hafva lyssnat om ingen släda hördes komma, satte sig i sin gamla länstol, slog upp en nyårspsalm, och begynte sjunga.

Sophie, som suttit vid klaveret, instämde äfven med sin klara och fylliga röst i modrens sång, och lät musiken

följa med melodien till nummern 137 i den gamla Svenska psalmboken.

Anna, hvars öron länge varit tillslutne för musik och tonkonst, sysslade ännu med hvarjehanda; hon dukade det lilla aftonbordet för fyra personer, undrade inom sig om icke Ida i afton deltoge i deras älsklingsrätt: rullsylta, hvaraf hon nu ordnade några skifvor på ett litet fat. Likasom stjelandes lade hon fram fyra tortor på en kristall tallrik; tortorna hade hon köpt för att dermed göra mor och systrar — en surpris; tallriken var ett minne af den sista julen i hennes barndomshem. Hennes goda far lefde då ännu, och hon sjelf lefde obekant med lifvets omsorger, i fulla njutningen af sina 22 år, således frisk till själ och kropp: hon hade sin hörsel, och tallriken var en gåfva af — Ulrik Sylvan. Ett år, och allt detta var jordat. — Kristallstallriken, Annas enskilta egendom, som var ett minnestecken från den-

na tid, hade ej förr varit i bruk, nu skulle den invigas. Väl måste Anna aftorka en tår, men hon var icke den som idislade sorgen. "Jag lefde då för tanklös, endast för min egen glädje," tänkte hon, "nu gör jag det för andras, och det är menniskans bestämmelse här på jorden, churu lotten faller olika; en högre hand styr hjulet" . . .

Nu nalkades hon modren, för att göra en anmärkning öfver Idas dröjsmål, hon såg då att modren sjöng, och satte sig nära intill henne, som, i allmänhet bevisande olyckan den mest granlaga uppmärksamhet, anvisade Anna stället i versen, och en egen höjning och sänkning af ett finger tillät Anna instämma i den sköna choralen.

Den innerligaste andakt, en sådan som går från hjerta till hjerta, uttalade sig i röst och blick under sången.

De hunno ännu ej börja slutversen, då deras lilla hund, som under hela ti-

den suttit på bordet invid fönstret, "liksom på utkik," anmärkte Sophi sednare, rusade till dörren och ville ut. "Ack, nu kommer säkert Ida!" ropade Anna lifligt, och fattade hastigt det enda påtända ljuset som fanns i rummet, samt skyndade ut dermed i förstugan. En släda stod verkeligen framför trappan; men ett vinddrag släckte ut ljuset, och det var för mörkt att urskilja någon. Anna öppnade likväl dörren för den person som kom henne till mötes, men hon märkte nu att det var flere. Hon skyndade sig förbi dem, för att tända ljuset, och trefvade fram till kakelugnen efter tändstickor, under det att Sophi lockade till sig den skällande hunden.

Den första person som mötte Annas blick, när hon efter flere fåfänga bemödande fått eld på ljuset, var Ferdinand.

— Förlåt, bästa mamsell Hedrén, att jag oroar er genom vår ankomst så sent på högtidsafton, sade han, — men jag

lofvade ju att presentera min fästmö för herrskapet, och kommer derföre nu för att uppfylla detta löfte.

— Ack! ja så, då är väl detta fruntimmer er eller hennes fru mor, anmärkte Anna litet brydd, och visade på assessorskan Sylvan, men blef i samma ögonblick varse Ida, innesluten i modrens armar. Hon hörde ej Ferdinands svar, utan skyndade, glömmande allt annat, att välkomna den älskade systern.

Sophi hade under tiden påtändt ännu ett ljus, och Ida delade sina ömhetsbetygelser emellan dem alla tre.

Anna ville nu afpelsa systren, men huru stor var icke hennes förvåning, då hon såg Ida bära samma kappa hon nyligen sytt; detta väckte hos henne en aning, åt hvilken hon likväl ej tordes öfverlemna sig. Hon såg sig omkring, och frågade slutligen:

— Men hvar har ni då er fästmö, herr notarie?

Innerligt rörd af denna familjetafla, så rik på kärlek, så fri från flärd, lade Ferdinand den af glädje gråtande Ida i deras armar, och sade:

— Här, om ni viljen upptaga mig som en son, en broder! —— Det uppträde, som nu följde, vågar jag ej ens försöka skildra. *Sorgens* uttryck kan hvarje artist gifva sina bilder, men den rena, sanna glädjens fordrar konstnärskap . . .

Öfverraskningens första glädjeyrsla hade saktat sig och lemnat rum för lugnare förklaringar. Assessorskan blef icke den minst välkomna. Derpå följde små rådplägningar om de kära gästernas herbärgerande. Fru Hedrén gick sjelf in till sitt värdsfolk, som gerna lemnade sitt bästa rum till häradshöfdingens disposition; familjens eget inre rum iordningställdes för assessorskans räkning, och hennes medförde saker infördes.

Anna kastade en liten bekymrad blick på sina fyra tortor, och ärnade i allsköns tysthet smyga sig ut med sin kap-

pa på armen, för att köpa hem flere; men assessorskan, som genast märkte hennes afsigt, höll henne tillbaka. "Nej, min söta mamsell, gör sig alldeles intet besvär för vår qvälsvard. När man kommer så här manstarka, så är det en ren skyldighet att hämta något med sig. Vi skola således sätta fram hvad som finnes i dessa knyten."

Ett större bord dukades; assessorskans förråd af bröd, skinka, stek och bakelse framsattes. Detta, tillika med familjens egen tillärnade måltid, omringades snart af det lilla sälskapet, och med större tacksamhet mot Gifvaren till all god gåfva, och i gladare sinnesstämning har väl sällan någon anrättning blifvit förtärd på en "nyårsafton."

— Bakelsen kan gömmas tills i morgon, sade assessorskan. — Söta mamsell Anna, sätt fram det der fatet som står der borta, det innehåller en liten tortkaka, som förlorar smaken, om den blir mera torr. — Nej, nej, min lilla vän, det

hör till gammal sed att värdinnan i huset skär sönder nyårstortan. Fru Hedrén är väl således så god och åtager sig besväret, eller huru?

— Med mycket nöje — bara jag icke af ovana bär mig oskickligt åt, svarade hon leende och lyfte varsamt bort den sirligt brutna damast-servietten som betäckte fatet och — ett till henne adresseradt konvulut.

— Bara en småsak, försäkrade assessorskan, — som frun sedan kan undersöka; låtom oss äta vår torta först.

Sagt och gjort; men när fru Hedrén sednare bröt förseglingen, inneslöt kuvertet ett af magistraten i *** stadfästadt document, hvaruti enkefru Helena Sylvan öfverlemnade ett kapital af 3000 rub. banco assignat. till fri disposition åt enkan efter aflidne handlanden i — Jacob Hedrén, såsom ett tacksamhetsbevis för den faderliga omsorg han bevisat nämnde fru Sylvans ende son Ulrik. 480 rub. medföljde som intresse

för de år hon varit enka; kapitalet var på säkra händer.

Ny förvåning, nya förklaringar. Anna kände väl genom Idas bref fruns namn, men den goda flickan hade i afton så mycket annat att tänka på, så att hon icke ens nu, då hon äfven hörde att man kallade den vänliga främmande frun för assessorska, kom att nogare tänka på namnet, som var detsamma som — Ulriks. Den goda frun hade ju tagit Ida under sitt beskydd, och det var redan mer än tillräckligt att rekommendera henne i deras tacksamma hjertan; huru mycket mera icke nu . . . Men icke ens dermed var det slut, ty assessorskan utbad sig äfven att få bidraga med hvarjehanda till Idas utstyrsel.

Ingen blef mera surprenerad än Ferdinand, ty gumman Sylvan hade uträttat allt i en sådan hemlighet, varit så tystlåten och försigtig, att han ej hade den ringaste aning om att detta var den förr omtalta slägten. Således hade ej en

skymt af beräknande egennytta å hans sida del i den af honom ingångna förbindelsen, om hvilken alla hade allt skäl att förmoda, att den blir så lycklig, som det är möjligt i detta jordalif. Båda äga de genom sin uppfostran ett högt begrepp om de ömsesidiga pligter de åtagit sig, och det mål de samfält ämna eftersträfva är: deras egen och andras förädling.

Ferdinand Wermell har för det närvarande en fördelaktig syssla i —å, dit äfven fru Hedrén med sina döttrar flyttat. Sophie behöfver nu icke mera vara hos fremmande, men ger dock hemma lektioner i språk och musik, samt studerar sjelf flitigt finska språkets grunder, för att kanske snart nog kunna blifva lärarinna i en påtänkt fruntimmersskola. Vår trefliga Anna vårdar sin mor och arbetar endast för sina systrar. Ida, churu nu en ung fru med billiga anspråk

på att, liksom många andra, lysa och vara med i den så kallade stora verlden, är ännu allt samma okonstlade varelse som förut, och finner den största trefnaden i sitt hem, omgifven af de sina.

I —å finnas väl vissa grannlåtsfruar, som rynka smått på näsan deråt, och förmena att sådant ger sig nog med tiden, och att smekmånaden ännu varar; men i detta, som i många andra fall, hysa vi en egen tanke.

Oaktadt sina sextio år, lemnade fru Sylvan sin födelsestad, för att tillbringa sina öfriga dagar i närheten af "sina barn," som hon kallade Ferdinand, Ida och hennes systrar; hennes ankomst var en glädjefäst. Ärad och älskad af alla, finner hon sin egen glädje i den hon skapat. Huru mången förslösar ej vida större summor på onyttigt prål, på tillställningar, för hvilka ingen menniska tackar dem, än den, hvarigenom hon beredde en sorgfri lefnad åt den blyga fattigdomen.

När hon lemnade * * *, lefde öfverstlöjtnant Wermells på samma fot som förut, ehuru krediten var i aftagande.

Nyheten om häradshöfdingens kärlek för Ida, som snart spred sig omkring, — tack vare titulärrådet Rosenparfyms spionerings-system efter vackra ansigten och i synnerhet efter rika arftagerskor. Denna nyhet ignorerades af familjen, till dess Ferdinand sjelf skref och förkunnade sitt nära förestående giftermål. "Ungdom och visdom följes icke åt," hette det då.

De äro likväl icke så oförenliga som mången lådsar tro; den rena, af lidelser obesmittade ungdomen följer omedelbart den manande röst till sällhet, som naturens upphofsman nedlagt i hvarje menniskohjerta. Det återstår för andra, att vakta sig för tvenne andra, mera oskiljaktliga följeslagare, som redan innästlat sig hos denna familj, hvilken vi nu för alltid öfverlemna åt sitt öde, de heta: *högfärd* och *fattigdom*.

Nu återstår det endast författarinnan af denna lilla skildring ur vårt hvardagslif, att bjuda sina värda läsare "farväl," och bedja dem om ursäkt för sin djerfhet i försöket, att på en stund sysselsätta den novelläsande delen af allmänheten med så triviala ämnen. För de beskyllningar som träffat andra lika dristiga men mera skickliga, kan hon ej göra anspråk på att blifva frikänd, då äfven här finnes "prat" och "brist på fosterländsk syftning;" detta erkännes, i synnerhet hvad det sistnämnda angår, åtminstone i den mening en viss recensent synes taga ordet. Den lilla tendens författarinnan har trott sig nedlägga i sitt opus, försvinner väl lik vattendroppen i verldshafvet.

ÅBO AKADEMIS BIBLIOTEK 32/40